

[Indenrigsministeren.]

amtskommune. Århus kommune, der ejer den grund, hvorpå fødselsanstalten er beliggende, har erklæret, at man vil kunne tiltræde, at brugsretten over hele arealet overgår fra staten til amtskommunen.

I forbindelse med overførelsen foreslås der ydet Århus amtskommune et særligt tilskud én gang for alle på 7 mill. kr. Baggrunden for dette skal særligt søges deri, at fødselsanstalten også i fremtiden kommer til at betjene de jyske og fynske amtskommuner med lands- og landsdelsspecialiserede funktioner, og at de hermed forbundne udgifter, som efter Århus amtskommunes overtagelse skal betales af den indlæggende amtskommune, ville have været mindre, såfremt staten i tide havde gennemført de foreliggende planer om opførelse af en bygning til afløsning af den nuværende hovedbygning.

Til dækning af de merudgifter, der er forbundet med den kliniske studenterundervisning, der finder sted på Fødselsanstalten i Jylland, foreslås ca. 1,1 mill. kr. (april 1974-priser) overført fra indenrigsministeriets til undervisningsministeriets bevillingsramme.

Det har efter de hidtidige forhandlinger med Århus amtsråd været hensigten, at amtskommunens overtagelse skulle finde sted den 1. april 1975. På grund af det sene tidspunkt for lovforslagets fremsættelse er det dog næppe realistisk at regne med, at de praktiske spørgsmål i forbindelse med overtagelsen af fødselsanstaltens administration, lønudbetalinger o. lign. kan nå at blive afklaret så tidligt, at der kan ske en faktisk overtagelse fra denne dato. Det må derfor forudses, at indenrigsministeriet fortsat i nogen tid efter den 1. april 1975 rent faktisk må forestå fødselsanstaltens daglige drift, men således at datoen den 1. april 1975 opretholdes som skæringsdato for den senere opgørelse over udgiftsfordelingen mellem staten og amtskommunen, hvorfor det i lovforslagets § 1 er fastsat, at overførelsen skal have virkning fra 1. april 1975.

Ved lovforslagets gennemførelse vil der på statsbudgettet for finansåret 1975-76 fremkomme en nettobesparelse på ca. 16 mill. kr.

Det tjenestemandsansatte personale forhold og fordelingen af pensionsbyrden mellem staten og amtskommunen foreslås løst efter retningslinier, der er fastlagt ved forhandlinger, som finansministeren har ført

med de respektive personaleorganisationer og kommunernes organisationer.

Disse retningslinier går i korthed ud på, at amtskommunen tilbyder fødselsanstaltens personale ansættelse i tilsvarende stillinger i amtskommunen, men således at de statstjenestemænd som ikke ønsker at overgå til amtskommunal ansættelse, får mulighed for at opretholde deres ansættelsesforhold til staten, medens de fortsat forretter tjeneste på fødselsanstalten, uden at der kan rejses krav på ventepenge, rådighedsløn og pension. Med hensyn til pensionsbyrden fordeles denne mellem staten og amtskommunen, når pensionen til sin tid bliver aktuel, i forhold til den del af pensionsalderen, som er optjent henholdsvis før og efter skæringsdagen den 1. april 1975.

Idet jeg i øvrigt tillader mig at henvise til lovforslaget og de dertil knyttede bemærkninger, skal jeg anbefale lovforslaget til folketingets velvillige behandling.

Endvidere tillader jeg mig at fremsætte *for-
slag til lov om ændring af lov om sygehuse-
net.*

Lovforslaget sigter mod, at der kan gennemføres en ordning, hvorefter amtskommunerne og Københavns og Frederiksberg kommuner betaler en takst pr. sygedag ved patienters behandling på Rigshospitalet, Kysthospitalet på Rejsnæs, Finseninstitutet og de neuromedicinske og neurokirurgiske afdelinger samt radiumstationer på kommunale sygehuse, hvis driftsunderskud i øvrigt dækkes af staten i henhold til særlige overenskomster. Endvidere søges der gennem lovforslaget skabt grundlag for, at der kan foretages ændringer i de sædvanlige regler om henvisning (visitation) af patienter såvel til statslige som til amtskommunale sygehuse.

Lovforslaget indgår som et led i regeringens forslag om udgiftsbegrænsninger på statsbudgettet, og det skønnes, at forslaget gennemførelse vil medføre en indtægt for statskassen på ca. 320 mill. kr. i finansåret 1975-76. Specielt vedr. Rigshospitalet har der imidlertid gennem længere tid været arbejdet med problemerne omkring sygehuskommunernes betaling for indlæggelse, og efter at undervisningsministeriet har opsagt den særlige undervisningssengeordning i Århus til den 1. april 1975, må det anses for ønskværdigt også at ændre de hidtidige reg-

[Indenrigsministeren.]

ler om benyttelsen af statens sygehuse. Det er derfor regeringens ønske at få etableret en betalingsordning, hvorved man opnår det første skridt mod en økonomisk ligestilling ved indlæggelse på statslige og amtskommunale specialafdelinger, således at indlæggelser alene sker ud fra rent lægelige hensyn og i overensstemmelse med den planlægningsmæssige baggrund, der har ført til dimensionering og specialefordeling på de enkelte hospitaler og afdelinger. For at nå dette mål kan det imidlertid blive nødvendigt, at man i tilslutning til betalingsordningen bryder med et af hovedprincipperne inden for sygehusområdet, hvorefter en amtskommune hidtil kun har været forpligtet til at betale for indlæggelse på fremmede sygehuse, når den har samtykket i patientens behandling på det fremmede sygehus. Lovforslaget indeholder derfor en bemyndigelse til, at der kan fastsættes særlige regler, hvorefter praktiserende læger kan henvise direkte til såvel amtskommunale som statslige sygehuse.

En hensigtsmæssig udnyttelse og arbejdsfordeling mellem de forskellige sygehuse, såvel statslige som amtskommunale, opnås imidlertid ikke alene ved hjælp af en betalingsordning og den omtalte frie indlæggelsesret. Det er nødvendigt, at opgaverne for hvert enkelt sygehus er nøje fastlagt, i reglen gennem aftaler. De generelle regler, der bliver fastsat om visitation, vil derfor også kunne fraviges, hvis der mellem vedkomne sygehus og de indlæggende amtskommuner opnås enighed om en anden ordning. Endvidere kan det nævnes, at indenrigsministeriet har nedsat et udvalg, der skal se på landsdelsspecialerne, ligesom jeg med tilfredshed har konstateret, at der både fra Rigshospitalets side og fra kommunerne i hovedstadsområdet er ønske om at se nærmere på en fastlæggelse af Rigshospitalets opgaver.

Gennemføres lovforslaget, vil taksten for indlæggelse blive fastsat til omkring 450 kr. pr. sygedag. Regeringen har således ønsket at gøre nyordningens begyndelse så rimelig som muligt for amtskommunerne, idet dette beløb ligger betydeligt under de faktiske behandlingsudgifter, selvom der tages hensyn til, at hospitalernes udgifter til forskning og

undervisning fortsat skal finansieres af staten. Regeringen lægger samtidig megen vægt på, at nyordningen kommer til at medføre den mindst mulige forøgelse af det administrative arbejde, hvilket imidlertid kun kan lade sig gøre, hvis alle implicerede sygehusemyndigheder vil medvirke til, at der gennemføres en eller anden form for samlet kvartalsvis afregning eller lignende over for amtskommunerne, således at man undgår regninger for den enkelte patient.

Endelig skal jeg nævne, at der påregnes fremsat forslag om visse ændringer i klage-reglerne i sygesikringsloven. Da man hidtil har haft samme klageprocedure i sygesikringsloven og sygehusloven, må jeg derfor forbeholde mig eventuelt senere at fremsætte ændringsforslag om sygehuslovens klage-regler.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslagets tekst og til bemærkningerne hertil, skal jeg anbefale forslaget til folketingets velvillige og hurtige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Hans Bjerregaard.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at den ønskede orlov meddeles fra og med den 5. marts 1975, og at stedfortræderen indkaldes som midlertidigt medlem. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Holmberg.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at den ønskede orlov meddeles fra og med den 5. marts 1975, og at stedfortræderen indkaldes som midlertidigt medlem. (Ophold). Det er vedtaget.

[Første næstformand.]

Den næste sag på dagsordenen var:

Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Kirsten Jacobsen.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg be-
trakte det som vedtaget, at den ønskede
orlov meddeles fra og med den 6. marts
1975, og at stedfortræderen indkaldes som
midlertidigt medlem. (Ophold). Det er ved-
taget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Indstilling fra udvalget til valgs prøvelse.

**Ordføreren for udvalget til valgs prøvelse
(Poul Dam) (SF):**

Efter at tinget nu har meddelt 3 medlem-
mer orlov på grund af sygdom, skal jeg gøre
indstilling om godkendelse af stedfortræder-
ne.

Hr. *Hans Bjerregaard*, der har søgt om
orlov i skrivelse af i går, er valgt i Vejle
amtskreds, og første stedfortræder for frem-
skridtspartiet i denne amtskreds, repræsen-
tant *Jørgen Parning*, Bredsten, har meddelt,
at han er villig til at indtræde som midlerti-
digt medlem i anledning af hr. Hans Bjerge-
gaards orlov.

Hr. *Holmberg*, for hvem hr. Enggaard har
søgt om orlov i skrivelse af gårds dato, er
valgt i Viborg amtskreds, og første stedfor-
træder for venstre i denne amtskreds er
stud. oecon. *Anders Fogh Rasmussen*, Tran-
bjerg, som har meddelt, at han er villig til
at indtræde i folketinget som midlertidigt
medlem i anledning af hr. Holmbergs orlov.

Fru *Kirsten Jacobsen*, der i skrivelse af i
går har søgt om orlov fra og med den 6.
d. m., er valgt i Nordjyllands amtskreds.
Første stedfortræder for fremskridtspartiet
der er gårdejer *Kaj K. Larsen*, Frederiks-
havn, fra hvem der foreligger meddelelse
om, at han er villig til at indtræde som mid-
lertidigt medlem i anledning af fru Kirsten
Jacobsens orlov.

Udvalget til valgs prøvelse har i et møde i
dag gennemgået disse sager, og jeg kan her-
efter på et enigt udvalgs vegne afgive føl-
gende:

Indstilling.

1) Repræsentant *Jørgen Parning* godken-
des som midlertidigt medlem af folketinget
fra og med i dag, den 5. marts 1975.

2) stud. oecon *Anders Fogh Rasmussen*
godkendes som midlertidigt medlem af fol-
ketinget fra og med i dag, den 5. marts
1975.

3) Gårdejer *Kaj K. Larsen* godkendes som
midlertidigt medlem af folketinget fra og
med i morgen, den 6. marts 1975.

Hermed sluttede forhandlingen.

Udvalgets ovennævnte indstilling
vedtoges enstemmigt med 105 stemmer.

Den næste sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministre.

Af *Bernhard Baunsgaard* (RV) til indenrigs-
ministeren:

„Vil ministeren tage initiativ til eventuelt
ved drøftelse med Kommunernes Landsfore-
ning at sikre åbne licitationer, når kommu-
nerne afholder licitation?“

(Spm. nr. 5).

Skriftlig begrundelse.

Der har i den senere tid været eksempler
på, at kommuner søger at bekæmpe arbejds-
løshed lokalt ved at afholde lukkede licitati-
oner, hvor alene entreprenører bosiddende i
kommunen kan deltage. Sidst er det sket i
Århus kommune.

En oversigt over arbejdsløsheden i kom-
muner viser, at en sådan fremgangsmåde er
urimelig, specielt for de store centerbyer.

Det kan nævnes, at Århus kommune mel-
lem jul og nytår havde en arbejdsløshed på
10,2 pct., mens omegnskommunerne havde
fra 25,9 pct. til 42,8 pct. arbejdsløshed.

Forholdet er jo det, at de store centerbyer
i meget høj grad er sæde for virksomheder-
ne, mens arbejdere og funktionærer som
følge af lavere priser på byggegrunde i om-
egnskommuner og den adgang til fradrag for
transportudgifterne, som skattereglerne gi-
ver adgang til, i stort tal er bosat i omegns-
kommunerne.

Til yderligere illustration af forholdet kan
nævnes, at Silkeborg, der er hårdt ramt af

[Bernhard Baunsgaard.]

krisen i tekstilindustrien, selv har en arbejdsløshed på 11,9 pct., mens omegnskommunerne når op på langt højere arbejdsløshedsprocenter — for en enkelt kommune helt op til 53,5 pct.

Da arbejdsløsheden jo synes at blive langvarig, må man frygte, at de lukkede licitationer kun er et første skridt til, at kommunerne optræder enkeltvis og ikke i samarbejde i arbejdsløshedssituationen.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Under den arbejdsløshed, som jo nu desværre har taget et foruroligende stort omfang, er det i flere tilfælde sket, at kommunerne har søgt meget lokalt og separat at bekæmpe arbejdsløsheden ved dels at ville bruge lokale håndværkere, dels at bruge lukkede licitationer, sådan at kun bosiddende i kommunen har fået lov til at deltage i en licitation, og mit spørgsmål går ud på, om ministeren vil tage et initiativ til at undgå den slags lukkede licitationer. Vi må jo anerkende, at hvis kommunerne kommer ind i konkurrence og de alle sammen holder lukkede licitationer, får vi kun dårligere licitationer ud af det.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Jeg er enig med hr. Bernhard Baunsgaard i, at man nok skal tilstræbe ikke i almindelighed at isolere sig. Jeg har selv som byrådsmedlem været ude for en sådan situation, og hvis man sådan lægger ring omkring de enkelte kommuner, kommer man jo i en situation, hvor man er sig selv nok, men hvor man måske gør mere skade end gavn.

Men som antydnet i spørgsmålet er der ikke i lovgivningen i almindelighed foreskrevet pligt for kommunalbestyrelsen til at udbyde kommunale bygge- og anlægsarbejder i licitation, og det er selvfølgelig baggrunden for hr. Bernhard Baunsgaards spørgsmål.

Kun hvor det drejer sig om arbejder, der på den ene eller anden måde opnår statsstøtte, er der fastsat pligt til at udbyde ar-

bejdet i offentlig licitation. Indenrigsministeriet har derfor ikke i de enkeltstående tilfælde, hvor spørgsmålet har været forelagt for ministeriet, fundet det stridende mod kommunalretlige principper, at kommunalbestyrelsen i forbindelse med udbydelse af arbejder og leverancer, hvortil der ikke ydes statsstøtte, stiller vilkår, der indebærer en fortrinsstilling for kommunens borgere eller beboere.

Jeg finder dog grundlag for at understrege, at der ikke i det konkrete tilfælde, som spørgsmålet bygger på, og som jeg ikke skal referere yderligere, stilles betingelser om, at de pågældende medarbejdere, der skal udføre arbejdet, skal have bopæl i kommunen, og det kunne i realiteten betyde, at selv om der var en lokal tilbudsgiver, var det udenbys arbejdskraft i almindelighed.

En egentlig begrænsning i kommunernes adgang til at fastsætte vilkår i forbindelse med udbydelsen af arbejde i licitation forudsætter således støtte i lovgivningen, og jeg finder ikke, at der generelt set er det fornødne grundlag for ad lovgivningsvej at gribe regulerende ind i kommunernes traditionelle frihed på dette område. Jeg tror også, at hr. Bernhard Baunsgaard må være enig med mig i, at der findes eksempler, hvor der simpelt hen må tages særligt hensyn ved en licitation.

Men jeg vil dog gerne tilføje, at jeg meget vel forstår baggrunden for hr. Bernhard Baunsgaards spørgsmål, og jeg er indstillet på at tage en forhandling med de kommunale organisationer for at høre kommunernes og amtskommunernes synspunkter vedrørende det rejste spørgsmål.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Det glæder mig, at ministeren synes at være helt i overensstemmelse med det, jeg har tænkt mig der skulle komme ud af dette: at man vil forsøge at forklare de kommunale organisationer, at det er en uheldig måde at komme ud af arbejdsløsheden på, hvis man griber til i al almindelighed at bruge lukket licitation, så jeg skal kun sige

[Bernhard Baunsgaard.]

tak for tilsagnet om, at ministeren vil henvende sig til de kommunale organisationer.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Camre (S) til indenrigsministeren:

„Vil ministeren tage initiativ til at gennemtvinge en prisnedsættelse på medicinalfirmaet Hoffmann la Roches produkter, nervemedicinerne Librium, Valium og Nobrium?“

(Spm. nr. 15).

Skriftlig begrundelse.

Såvel de engelske sundhedsmyndigheder som det vesttyske kartelnævn har anlagt sag mod medicinalfirmaet Hoffmann la Roche for at tage for høje priser for nervemedicinerne Librium, Valium og Nobrium.

Samme firmas produkter sælges her i landet ifølge en ledende artikel i Farmaceutisk Tidende nr. 48, 1974, til det dobbelte af den engelske pris.

Det oplyses i samme artikel, at der her i landet på den nævnte gruppe medicinske specialiteter tages en overpris af en størrelsesorden, der svarer til det samlede overskud af alle Danmarks apoteker.

Ud fra det dobbelte hensyn at spare befolkningen for urimelige udgifter til medicin og at spare samme befolkning for som skatteydere at betale høje medicintilskud på grund af private firmaers uacceptable avancer vil det være ønskeligt, om indenrigsministeren benytter den allerede eksisterende adgang ifølge apotekerloven til at skride ind over for Hoffmann la Roches priser.

Da den nye lægemiddellov, som skal effektivisere priskontrollen med lægemidler, ikke er gennemført endnu, vil det være af betydning, at de nævnte medicinpriser søges nedsat nu, således at erfaringerne herom eventuelt kan nyttiggøres ved udformningen af den nye lægemiddellov.

Camre (S):

Mit spørgsmål til indenrigsministeren drejer sig om, hvorvidt ministeren vil tage et initiativ for at søge at få en prisnedsættelse igennem på medicinalfirmaet Hoffmann la Roches produkter. Det drejer sig om nogle nervemediciner ved navn Librium, Valium og Nobrium.

Mit spørgsmål har det dobbelte formål at medvirke til, at disse priser allerede nu søges sænket, og at få viden om, hvilke muligheder der er for at sætte ind over for disse priser med henblik på at nyttiggøre denne viden ved udformningen af den nye medicinlovgivning. Jeg kan, som det også er gjort i den skriftlige begrundelse til spørgsmålet, henvise til Farmaceutisk Tidende nr. 48, 1974, der nævner, at de engelske sundhedsmyndigheder og det vesttyske kartelnævn har anlagt sag mod det pågældende firma for at få priserne nedsat. Det oplyses i den artikel, der er optrykt i Farmaceutisk Tidende, at priserne eksempelvis her i landet er dobbelt så høje som i England. Jeg har sammenlignet nogle af priserne herhjemme, og jeg kan sige, at f. eks. produktet Librium, der ligger i chloroxydgruppen, er 13,6 pct. dyrere end apotekernes præparat med tilsvarende kvaliteter, og Valium er 18 pct. dyrere end Diacepan, der ligger i samme gruppe, og endelig ligger la Roches produkt Mogadon 16 pct. over det billigste. Endnu grellere bliver det dog, hvis man sammenligner med f. eks. svenske priser. Jeg kan her nævne, at Librium i Sverige i pakninger på 250 stk. sælges for 103 kr., hvorimod det herhjemme sælges for 141 kr.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Må jeg sige generelt til hr. Camre, at vi kan ikke være spor uenige i, at vi skal tilstræbe at få de billigst mulige priser på lægemidler, fordi det har så vital en interesse for befolkningen og også for dens sundhedstilstand. Men jeg kan oplyse spørgeren om, at jeg er bekendt med, at både de engelske og de vesttyske monopolmyndigheder har rejst krav om væsentlige prisnedsættelser for to af de kendteste produkter fra det schweiziske medicinalfirma la Roche, nemlig Librium og Valium.

Jeg er derimod ikke bekendt med, at der er rejst tilsvarende sager for præparatet Nobrium, men det forstår jeg hr. Camre ved noget om. Selv om ingen af de to sager har fundet deres endelige afgørelse, er det klart, at det har gjort indtryk, at de udenlandske myndigheder mener, de pågældende præparater kan sælges til priser, der ligger væsentlig under de priser, der tages her i landet.

Bl. a. med baggrund i de sager, som spørgeren nævner, har sundhedsstyrelsen i

[Indenrigsministeren.]

sommeren 1974 taget spørgsmålet op til nærmere undersøgelse. Således har man i august 1974 med hjemmel i apotekerloven afkrævet la Roches danske importselskab oplysninger om de aktuelle priser fra fabrik for Librium og Valium for både England og Danmark. Sundhedsstyrelsen er for tiden i gang med at fremskaffe yderligere oplysninger til belysning af, om priserne på andre firmaers tilsvarende produkter er rimelige. Sundhedsstyrelsen kan ikke oplyse, hvornår denne undersøgelse er færdig, men jeg kan i hvert fald love, at jeg skal sørge for, det sker hurtigst muligt.

Jeg er naturligvis enig med hr. Camre i, at høje medicinpriser, der skyldes private firmaers urimelige avancer, ikke kan accepteres. Såfremt de nævnte undersøgelser viser, at der i disse tilfælde er tale om sådanne avancer, vil der derfor efter min mening være anledning til at skride ind og med rette.

Jeg må imidlertid fastholde, at noget sådant kun kan ske på grundlag af fyldestgørende undersøgelser, og det er derfor nødvendigt at afvente resultaterne af de undersøgelser, som sundhedsstyrelsen har iværksat, og som jeg understregede at jeg vil få frem hurtigst muligt.

Jeg kan i øvrigt oplyse, at det fremgår af internationale prissammenligninger, at priserne i Danmark for de to præparater ligger på linje med eller er lavere end de tilsvarende priser i en række andre vestlige lande, herunder de nordiske lande, og her kan jeg henvise til oplysningerne fra ministeriet. Jeg ser, hr. Camre ryster på hovedet; vi har jo mulighed for at finde oplysningerne frem. Man kan endvidere se på side 102 i betænkningen om lægemiddeldistributionen i Danmark, som blev udsendt i slutningen af januar 1975.

Spørgsmålet fra hr. Camre giver mig anledning til nogle mere almindelige bemærkninger om priskontrol med lægemidler. Problemet om, hvorledes og af hvem denne priskontrol skal foretages, har under arbejdet med forslag til lov om lægemidler, som er forelagt tinget, været gjort til genstand for grundige overvejelser. Det har herved måttet erkendes, at sundhedsstyrelsen ikke har haft mulighed for at gøre denne priskontrol tilstrækkelig effektiv, simpelt hen fordi

sundhedsstyrelsen ikke har haft personale med den nødvendige ekspertise til at varetage denne specielle opgave.

Det er derfor min hensigt i lighed med den tidligere indenrigsminister at stille et ændringsforslag til lægemiddellovforslaget, hvorefter priskontrollen med færdigpakkede fabriksfremstillede lægemidler overføres fra sundhedsstyrelsen til monopoltilsynet.

Må jeg så sige, i anledning af at jeg lagde mærke til, at hr. Camre rystede på hovedet, at hvis det er sådan, at indenrigsministeriets oplysninger er forkerte, udbeder jeg mig skriftlig oplysning, så jeg kan få dem korriigeret.

Camre (S):

Jeg takker indenrigsministeren meget for svaret og er ikke mindst glad for, at ministeren vil søge at sætte lidt fart i den allerede indledte undersøgelse.

Det har kun taget mig 20 minutter at fremskaffe den officielle prisliste fra apotekerne, hvoraf priserne på disse produkter umiddelbart sammenligneligt fremgår; her er det jo meget let at regne forskellene i priser ud, og jeg kan sige, at for alle de her nævnte grupper ligger la Roches priser i toppen.

Det har heller ikke været svært at få opgivet eksempelvis den svenske pris, og jeg vil gerne her overlade ministeren mit skriftlige materiale, således at ministeren kan se de priser, der er nævnt heri.

Men som sagt, jeg takker for svaret og takker for, at undersøgelsen nu søges fremmet.

Indenrigsministeren (*Egon Jensen*):

Jeg takker selvfølgelig for, at vi kan få supplerende materiale til indenrigsministeriet, men jeg vil gerne ved denne lejlighed have sagt, at jeg i hvert fald ikke er i tvivl om, at de oplysninger, jeg har fået fra ministeriet, er rigtige. Men jeg er glad for, at man kan få nogle korrektioner; så skal jeg gerne undersøge det nærmere, og så skal hr. Camre få besked på et andet tidspunkt.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Robert Pedersen* (S) til indenrigsministeren:

„Hvad agter ministeren at gøre i anled-

[Robert Pedersen.]

ning af, at Dansk Idræts-Forbund påtænker at afhænde „Danebu“, som var en gave fra det norske folk til den danske idrætsungdom?“

(Spm. nr. 20).

Robert Pedersen (S):

Spørgsmålet kan synes at høre hjemme i småtingsafdelingen, og endvidere er der jo i dette høje ting almindelig enighed om, at Dansk Idræts-Forbund suverænt kan bestemme om idrætsforhold i dette land uden indblanding fra de politiske myndigheder.

Men i spørgsmålet om „Danebu“ gælder det en gave fra det norske folk til det danske folk, som idrætten får lov til at administrere, og derfor er mit eneste ønske med spørgsmålet dette, at indenrigsministeren vil sørge for, at et eventuelt nyt formål bliver af en sådan karakter, at det ikke forekommer gavegiveren anstødeligt.

Endelig er det jo lidt mærkeligt, at en gave, hvor der oven i købet er en høj belægningsprocent, ikke kan løbe rundt, men det skal jeg ikke blande mig i.

I almindelighed vil jeg sige til indenrigsministeren, at hvis man giver idrætsungdommen gode betingelser, er det slet ikke sikkert, De behøver at kere Dem om prisnedsættelse på Librium, Valium og Nobrium.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Ifølge forretningsordenen kan jeg i og for sig næsten ikke kommentere det, hr. Robert Pedersen sagde. Men bare den bemærkning, at det ville være dejligt at være fri for nervemedicin.

Må jeg i øvrigt sige til hr. Robert Pedersen, når han taler om småtingsafdelingen, at jeg har nærmest fornemmelsen af, at når man taler om Norge i øjeblikket, er det ikke småtingsafdelingen, man har med at gøre. Men det var en helt anden bemærkning.

Det, det drejer sig om, er jo „Danebu“, som i 1950 blev overdraget til danske skiløbere og friluftsfolk repræsenteret ved Dansk Idræts-Forbund. Fjeldgården var en gave fra forskellige norske ungdoms- og idrætsorganisationer, og formålet med gaven var navnlig at give udtryk for påskønnelse af

det danske folks frihedskamp under besættelsen.

Beklageligvis har der i de seneste år vist sig stigende økonomiske vanskeligheder trods god belæggelse af „Danebu“, og der har som sagt vist sig stigende økonomiske vanskeligheder i driften, hvorfor spørgsmålet om en lukning af „Danebu“ er aktuel, og det er det, som hr. Robert Pedersen stiller spørgsmål om.

Imidlertid arbejdes der vedblivende fra forskellig side på at finde en tilfredsstillende løsning på fjeldgårdens økonomiske problemer, og efter de oplysninger, der foreligger for mig, tror og håber jeg, det skal lykkes at bevare „Danebu“.

Jeg kan herved oplyse, at jeg agter at søge finansudvalgets tilslutning til, at der af tipsmidlerne ydes et beløb til delvis dækning af fjeldgårdens eventuelle driftsunderskud i det kommende år, og jeg er bekendt med, at friluftsrådet af den bevilling, der skal anvendes til friluftformål, ligeledes vil stille et beløb til rådighed. Jeg har forstået, at kulturministeren også er interesseret i, at „Danebu“s fremtidsskæbne bliver god, og jeg agter derfor at holde mig i kontakt om sagens videre forløb med kulturministeren.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Arentoft* (FP) til ministeren for offentlige arbejder:

„Kan ministeren oplyse, hvorledes planerne for besejling af Samsø vil tegne sig i fremtiden?“

(Spm. nr. 14).

Skriftlig begrundelse.

Af oplysninger i dagspressen fremgår det, at DSB vil nedskære besejlingen på Samsø (Århus-Kolby Kås) allerede fra den nye sommerkøreplans ikrafttræden i år. Der skulle kun blive tale om én færge på ruten (mod to i dag) på grund af et stort underskud. Der er i øjeblikket også forbindelse Hou-Sælvig med det private rederi Grau med to færger. Men rent trafikalt ligger Hou i de fleste tilfælde ikke nær så godt som Århus.

Spørgsmålet er rejst, da det skønnes at

[Arentoft.]

være af væsentlig betydning for beboerne på Samsø.

Arentoft (FP):

Der er i øjeblikket besejling på Samsø med 2 DSB-færger mellem Kølby Kås og henholdsvis Århus og Kalundborg. Der sejles to dobbeltture hele året. Yderligere er der den private Hou-Samsø rute med 2 færger og 4 dobbeltture om vinteren og 8 i sommerhalvåret. DSB har et underskud på ruten på ca. 5 mill. kr. og vil derfor indskrænke besejlingen til én dobbelttur allerede fra sommersejlsplanens ikrafttræden.

Det er al ære værd, at DSB er sparebevidst, og jeg kunne i den forbindelse tænke mig at stille 3 korte tillægsspørgsmål.

Det første: hvorfor kan et privat rederi sejle rentabelt?

Det andet: kan DSB ikke sejle med skibe, der ikke kræver 16 mands besætning? Da man sejler i flerholdsdrift, er det altså 32 pr. skib.

Det tredje: hvad vil trafikministeren gøre, såfremt rederiet Grau må indstille sejladsen af en eller anden grund?

I et møde i går hos trafikministeren med bl. a. repræsentanter for kommunalbestyrelsen på Samsø, repræsentanter for DSB og folketingsmedlemmer, valgt på Samsø, fremgik det, at DSB vil fortsætte sejladsen indtil 10. august med 2 færger, og man ville undersøge mulighederne bl. a. hos skibstilsynet for, om sejladsen kunne fortsættes noget længere. Fra samsingernes side er ønsket, at der fortsættes til 27. september. Det må jo ikke glemmes, at besejlingen er af livsvigtig betydning for erhvervslivet på Samsø, transport af produkter fra og til Samsø og turismen.

Der er netop for få dage siden fremkommet en betænkning om sejladsen på Samsø, og jeg vil derfor benytte lejligheden til at bede trafikministeren om at se velvilligt på den videre behandling af besejlingsproblemerne, således at der kan opnås de bedst mulige forhold til de flestes tilfredshed. Jeg vil da — og det gælder formentlig også de andre MFere, der er valgt på Samsø — meget gerne tilbyde at deltage i et sådant arbejde.

Ministeren for offentlige arbejder (Niels Matthiasen):

Tidligere trafikminister Jens Kampmann nedsatte i august 1973 en arbejdsgruppe, der skulle beskæftige sig med spørgsmålet om den fremtidige sejlads til Samsø. Baggrunden for nedsættelsen af arbejdsgruppen var bl. a., at der med den nuværende trafikstruktur størstedelen af året er en betydelig overkapacitet mellem Samsø og Jylland, hvilket har givet sig udslag i en kraftig forværring af DSB-rutens økonomi.

Arbejdsgruppen var sammensat af repræsentanter for Århus amtskommune, Samsø, Odder og Kalundborg kommuner samt DSB. Det er, som det blev sagt, netop et par dage siden, arbejdsgruppens rapport fremkom, og jeg har endnu ikke haft tid til at sætte mig ind i detaljerne. Men jeg kan dog sige, at arbejdsgruppen i fuld enighed er kommet frem til, at Samsø er bedst tjent med én rute til Sjælland og én rute til Jylland. Arbejdsgruppen peger på, at det vil være mest hensigtsmæssigt, at sejladsen til Sjælland foregår mellem Kolby Kås og Kalundborg, samt at forbindelsen til Jylland bør være så kort som muligt, idet man her ved selv med et begrænset trafikunderlag kan opnå en passende høj frekvens.

Arbejdsgruppen har ikke ment at kunne pege på en bestemt ordning for en sådan rute til Jylland — vi må jo huske på, at der i øjeblikket er såvel en statslig som en privat rute mellem Samsø og Jylland — men DSB vil snarest tage initiativ til forhandlinger med Århus amtskommune, Samsø kommune og det private rederi om dette spørgsmål med henblik på en fremtidig ordning — altså også efter 1975.

Jeg kan oplyse for sommeren 1975, at man fra DSB efter forhandlinger med Samsø kommune har besluttet at fortsætte sejladsen med 2 færger, indtil ferietrafikken ophører, men efter mødet i går er vi ved at undersøge, om det vil være muligt at fortsætte sejladsen med 2 færger i hele perioden frem til vinterkøreplanens ikrafttræden den 28. september. Derefter vil den 38-årige færge „Freja“ blive skrottet. Den er vel nok på det sidste med den alder, og det vil måske kræve en meget væsentlig investering at sejle endnu et par måneder, men vi undersøger det, og vi er positive over for en fornuft-

[Ministeren for offentlige arbejder.]

tig løsning, og så må man altså finde frem til den fremtidige ordning.

Hvad angår tillægsspørgsmålene, kan det jo være svært at svare på, hvorfor et privat rederi sejler mere rentabelt; vi har eksempler på forskellige private rederier, der ikke har gjort det. Det kommer jo an på rute, på service og på en hel række andre ting, og jeg ville i hvert fald foretrække at have regnskaberne fra de forskellige rederier, for at undersøge, hvad der er baggrunden for det.

Med hensyn til bemanningen er det jo et spørgsmål også om skibsfartstilsynet, om hvor mange der skal være om bord. Det er et forhandlingsspørgsmål, organisationsspørgsmål, og hvis Graus rederi skulle indstille sin virksomhed, er spørgsmålet jo netop, hvad man så måtte gøre. Men foreløbig er de jo inddraget i forhandlingerne om den fremtidige ordning.

Arentoft (FP):

Jeg vil gerne takke ministeren for svaret. Spørgsmålet i sig selv er jo så stort, at det ikke kan afgøres her på disse få minutter, som vi har til rådighed. Men det væsentlige er, at spørgsmålet er taget op, og at der er så mange aspekter i det, at vi simpelt hen må få sat alle gode kræfter i gang på at finde frem til de bedst mulige løsninger.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Der er lige en lille ekstra sløjfe på dette spørgsmål, som jeg gerne vil komme ind på. Det er spørgsmålet om, hvordan det kan være, den private færge kan sejle så meget billigere end statsbanernes færge. Der ville jeg spørge ministeren, om ikke vi har forklaringen i dette, at den private færge er en lille færge, der passer til den daglige sejlads, mens statsbanernes færge er indrettet til at tage spidsbelastningen i weekenderne og derfor må være væsentlig større; det er noget, som samsingerne, hvis jeg ikke husker galt — men ministeren kan jo eventuelt bekræfte det — altid har sat meget højt, at statsbanerne kunne tage spidsbelastningen i weekenderne. Mon ikke forklaringen er dér?

Ministeren for offentlige arbejder (Niels Matthiasen):

Jeg vil gerne sige til hr. Bernhard Baunsgaard, at jeg er enig i, at noget af forklarings-

gen er dér, sammen med det serviceniveau man skal opretholde, og den spidsbelastning. Det er selvfølgelig et problem, man må se på på længere sigt, altså om der er andre skibstyper, som det kunne være bedre at sætte ind, men det er ikke noget, man ordner fra nu af og til den 27. september, det er noget, vi må se på i den langsigtede ordning.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Camre (S) til socialministeren:

„Vil ministeren undersøge, om det er rigtigt som hævdet i Ekstra Bladet den 4. februar 1975, at børneinstitutionerne fyldes op med børn, som ikke burde institutionsanbringes, alene fordi institutionerne frygter nedskæringer og personalefyring?“

(Spm. nr. 16).

Skriftlig begrundelse.

Ekstra Bladet den 4. d. m. indeholder på lederplads den oplysning, at antallet af institutionsanbragte børn er stigende, og at årsagen er, at institutionerne frygter nedskæringer, hvis antallet af anbragte børn falder.

Det er velkendt, at det er en erklæret politisk målsætning at nedskære institutionsanbringelserne, og det er en alvorlig anklage, bladet rejser, når det hævder, at udviklingen i praksis går den modsatte vej på grund af uvedkommende interesser.

Sagen bør derfor gøres til genstand for en nøje undersøgelse og de relevante tal fremlægges for offentligheden.

Camre (S):

Jeg erindrer, at det i den nuværende socialministers tidligere ministerperiode i 1973 var således, at der kom en klar tillægsgivelse fra ministeren om det ønskelige i at nedbringe antallet af institutionsanbragte børn, og at et arbejde med at få disse børn anbragt i dagpleje eller på anden måde blev påbegyndt. Derfor har det undret mig, at Ekstra Bladet den 4. februar 1975 på lederplads har kunnet bringe oplysninger om, at antallet af institutionsanbragte børn er stigende. Bladet hævder, at det skulle være begrundet i, at institutionerne frygter nedskæringer og personalefyring.

Nu er det jo ikke institutionerne selv, der bestemmer, hvilke børn der skal instituti-

[Camre.]

onsanbringes, men de har måske nok i nogen grad indflydelse på, hvilke børn der skal hjemgives eller anbringes under andre former end institutionsforsorg. Derfor vil jeg gerne her bede ministeren om at bekræfte eller afkræfte, hvorvidt Ekstra Bladets oplysninger kan være rigtige, således at vi gennem tallene for anbragte børn kan se, om der er sket det, bladet giver oplysning om, og på den baggrund måske kan forvente et ministerielt initiativ til at bringe den gode politik, som ministeren begyndte i 1973, til veje igen.

Socialministeren (Eva Gredal):

I anledning af hr. Camres spørgsmål kan jeg oplyse, at socialstyrelsens statistiske materiale ikke bekræfter den fremsatte påstand i Ekstra Bladet.

Hvis man ser på anbringelserne af børn og unge uden for deres hjem, så viser udviklingen, at en stadig større procent optages i private hjem. I 1966 udgjorde procenten 15,2, og ved den seneste opgørelse i 1974 var den steget til 28,8 pct. Jeg synes, disse tal understreger, at det i stadig større omfang har været muligt at efterleve børneforsorgslovens retningslinjer for placering af børn og unge, som har behov for støtte fra det offentlige, og hvorefter al anbringelse, alt andet lige, fortrinsvis skal ske i private hjem.

I konsekvens heraf viser tallene for børns og unges anbringelse i egentlige institutioner samtidig en faldende tendens. I 1966 var således 66 pct. af samtlige børn og unge, der var anbragt uden for deres eget hjem, placeret i institutioner, mens det tilsvarende tal i dag er 43,6 pct.

Også de absolutte tal viser en faldende tendens, når det drejer sig om den egentlige institutionsanbringelse. Af ca. 13.500 børn og unge var i 1974 kun 5.900 anbragt i institution. Det tilsvarende tal udgjorde i 1966 6.400 af et samlet antal anbringelser uden for hjemmet på 9.700. De nævnte tal viser altså, at der både procentvis og totalt er tale om en nedgang i antallet af institutionsanbringelser, og det er rigtigt, som hr. Camre sagde, at jeg pålagde dengang børne- og ungdomsforsorgen, at tallet for anbringelser i private hjem skulle bringes i vejret, fordi jeg finder, at privat pleje i mange tilfælde er bedre end institutionspleje.

Der har også som følge af dette kunnet nedlægges et ikke ubetydeligt antal institutionspladser. Således blev der i 1972-73 nedlagt 14 institutioner med i alt 254 pladser. Som også hr. Camre nævnte, vil jeg godt gøre opmærksom på, at institutionerne kun er et serviceorgan, der ikke selv har mulighed for at øge antallet af optagelser, idet det sker på initiativ af børne- og ungdomsværn eller for en række institutioner med særlige opgaver gennem en central visitering fra socialstyrelsen.

Som sagt mener jeg ikke, at den udvikling, der har fundet sted, med rette kan kritiseres, og jeg er overbevist om, at problemerne omkring eventuelt ikke udnyttede pladser vil findes deres løsning i forbindelse med de forhandlinger, der for tiden foregår i forbindelse med døgninstitutionernes overførsel til amtslig regie i tilslutning til bistandslovens ikrafttræden 1. april 1976.

Camre (S):

Jeg vil gerne takke socialministeren for svaret. Det glæder mig meget, at socialministeren kan give de oplysninger, der her fremkommer, og jeg vil kun i tilknytning til den erklærede målsætning, som ministeren fremlagde her, sige, at jeg håber, at ministeren vil have en tilskyndelse til at gå videre ad denne vej og søge antallet af institutionsanbragte børn yderligere nedbragt.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Bernhard Baunsgaard (RV) til socialministeren:

„Kan ministeren give oplysning om, hvordan det går med arbejdet i den arbejdsgruppe om en pensionsreform, som socialministeriet har nedsat?“

(Spm. nr. 21).

Skriftlig begrundelse.

I betænkningen, der i sommeren 1974 blev afgivet af det udvalg, som blev nedsat efter en enstemmig folketingsbeslutning, og som skulle beskæftige sig med samordning af skatter og sociale ydelser m. v., hedder det i indledningen, at man foreløbig ikke vil beskæftige sig med samspillet mellem beskæftigelse og aftrapning af sociale ydelser m. v. uden for pensionsområdet.

Grunden hertil er, siges det, at der alle-

[Bernhard Baunsgaard.]

rede foregår et lignende arbejde, for så vidt angår pensionister, i en under socialministeriet nedsat arbejdsgruppe om en pensionsreform.

Det foreligger nu oplyst, at regeringen agter at foreslå skattefrihed for sociale pensioner. Derfor har det stor interesse, om ministeren kan oplyse om arbejdet i arbejdsgruppen.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg har spurgt ministeren, om det var muligt for hende at give oplysninger om, hvordan det går med arbejdet i den arbejdsgruppe, som socialministeriet har nedsat, og som behandler spørgsmålet omkring en pensionsreform.

Når jeg har spurgt om det, og når jeg mener, at det må have interesse, skyldes det to ting. For det første fremgår det af presseoplysninger, at socialdemokratiet arbejder med afskaffelse af beskatningen af folkepension, og jeg går ud fra, at man dér ligesom i sin tid LO vil komme ind på beskatningen af invalidepensioner og enkepensioner.

Den anden omstændighed, der gør, at jeg spørger, er, at det i den betænkning, som vi i sommeren 1974 fik af det udvalg, som folketinget bad økonomiministeren nedsætte, og som skulle beskæftige sig med samordningen af skatter og sociale ydelser, i indledningen hed, at man foreløbig ikke ville beskæftige sig med spillet mellem beskatning og aftrapning af sociale ydelser m. v., fordi man havde en arbejdsgruppe i socialministeriet.

Jeg respekterer fuldt ud, at et ministerium må have sådan en arbejdsgruppe, men så snart en kommission, nedsat af folketinget, henviser til arbejdet i sådan en arbejdsgruppe, må det også være rimeligt og ret, at folketinget kan følge dette arbejde, for ellers var det ikke rimeligt og ret, at denne kommission i sin betænkning henviste til arbejdsgruppen.

Socialministeren (Eva Gredal):

Det stillede spørgsmål går generelt på arbejdet i arbejdsgruppen omkring en pensionsreform, men spørgsmålet er for mig at se affødt af regeringens endnu ikke afsluttede overvejelser om at gøre pensionerne skattefri.

Hovedopgaverne for arbejdsgruppen er i korthed følgende: for det første at overveje forenklinger, for det andet at indpasse ydelserne fra den sociale pensionsfond i pensionssystemet, for det tredje at overveje principperne for det fremtidige pensionsystem og for det fjerde at overveje andre pensionsspørgsmål.

Arbejdsgruppen har i første omgang koncentreret sig om forenkling af administration og regler og har afgivet en foreløbig rapport herom til den daværende socialminister i juli 1974.

På førtidspensionsområdet er der tilvejebragt et omfattende materiale. På det administrative område er udarbejdet en beskrivelse af den nuværende sociale pensionsordning, hvilket er en nødvendig forudsætning for at kunne gå i gang med at belyse administrative konsekvenser af enkeltforslagene.

Endelig er der samspilsproblemerne og skattefri pensioner. Arbejdsgruppen har her tilvejebragt et betydeligt materiale, men er ikke i stand til allerede nu at komme med forslag om, hvorledes samordningsproblemerne kan løses, bl. a. også fordi de seneste lovændringer på skatte- og boligsikringsområdet har betydet, at en del af materialet må fornyes.

Gruppens overvejelser er således ikke til hinder for en løsning på nuværende tidspunkt af samordningsproblemerne gennem fritagelse af pensionerne for beskatning.

Jeg kan i øvrigt oplyse, at samordningsudvalget under økonomiministeriet nu også har taget fat på pensionisternes forhold. Socialministeriet er repræsenteret i dette udvalg, og der er et nært samarbejde. Der udarbejdes således i fællesskab et grundmateriale, og når dette foreligger, vil arbejdsfordelingen mellem samordningsudvalget og pensionsreformgruppen blive taget op igen.

Jeg mener imidlertid, at man på baggrund af det hidtidige arbejde og erfaringerne fra kommunerne kan slå fast, at det vil betyde væsentlige forenklinger, hvis pensionerne gøres skattefri. Det gælder for selve administrationen af området, men det gælder navnlig — og det lægger regeringen stærk vægt på — for pensionisterne. Vi føler, at det er en opgave, der presser sig på først og fremmest af hensyn til pensionisterne.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg forstår godt, at vi nærmer os et område, hvor ministeren er ved at kunne hævde, at det drejer sig om interne arbejds papirer. Men jeg må gøre ministeren opmærksom på, at dette folketing enstemmigt den 1. marts bad om at få nedsat dette udvalg til behandling af samspillet mellem sociale ydelser og skatter, og det blev betydet under behandlingen af forslaget — og også dette blev enstemmigt vedtaget i folketinget — at det hastede med denne sag. Det var noget, som en sådan kommission, der blev nedsat udelukkende af teknikere, ikke med politiske repræsentanter, skulle behandle hurtigt, for at vi kunne få materiale i hænde med henblik på det, som ministeren nu siger vil ske, nemlig at pensionerne gøres skattefri.

Derfor må jeg bede ministeren om at lægge pres på udvalget for hurtigt at få dette gjort færdigt, sådan at det bliver muligt for folketingsmedlemmerne at tage stilling til det, som ministeren mener at have facit på nu. Vi vil gerne have grundlaget for selv at kunne drage vore konklusioner. Jeg er også overbevist om, at vi finder den udvej, som ministeren siger vil være den rigtige, men jeg vil forfærdelig gerne have dette materiale, og jeg mener, at når kommissionen henviser til ministerielle udvalg, må den også have adgang til i samarbejde med arbejdsgruppen ikke alene at arbejde med det, men arbejde meget hurtigt af hensyn til det, som folketinget har pålagt den daværende minister.

Socialministeren (Eva Gredal):

Jeg er helt enig med hr. Bernhard Baunsgaard i, at dette arbejde skal presses meget hurtigt frem. I min tidligere rolle som medlem af folketingets socialudvalg har jeg vist stillet 3 spørgsmål, så det er klart, at jeg som minister vil arbejde meget stærkt på, at arbejdet bliver hurtigt færdigt.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg takker for ministerens svar, der jo var imødekommende, og går så også ud fra, at

vi er enige om forudsætningen, nemlig at dette materiale må folketinget have hurtigst muligt, især hvis regeringen spiller ud.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Glensgård* (FP) til undervisningsministeren:

„Vil ministeren drage omsorg for, at fritidslovens § 38, stk. 4, overholdes, og dermed sørge for, at der ikke noget sted i landet gives tilskud til politiske eller religiøse kursus?“

(Spn. nr. 17).

Skriftlig begrundelse.

Ministerens forgænger i embedet har udelte en næse til Vejle amtsråd for ikke at have underkendt Kolding kommunes beslutning om ikke at udbetale tilskud til Transcendental Meditations Center, MIU-akademiet, i Kolding. En undersøgelse på Århus universitet foretaget af dr. theol. Johs. Aagaard påviser, at TM er en rendyrket religion, hvilket medfører, at der ikke gives mulighed for tilskud efter fritidslovens § 38, stk. 4.

TM er efter oplysningerne fra hr. Johs. Aagaard en gurudyrelse, der kan få de grusomme følger for deltagerne, således som det er oplyst i Kristeligt Dagblad den 27. januar 1975.

Glensgård (FP):

I titusindvis af danskere har gennemgået kursus i transcendental meditation. Transcendental Meditation anslår selv tallet af udøvere til ca. 15.000. Ingen skal hindre disse mennesker i at dyrke denne form for meditation og religion af hindutillsnit, hvis det ikke forårsager udgifter for det offentlige. Det gør det imidlertid, da transcendental meditation i de fleste af landets kommuner har kunnet få støtte gennem fritidsloven til undervisning, lokaler etc. Flere kommuner, bl. a. Kolding, har fornuftigt nægtet at yde TM støtte, da den mener, at det falder uden for fritidslovens rammer. Sagen fra

[Glensgård.]

Kolding blev anket til Vejle amtsråd, og amtsrådet gav kommunen medhold i, at sagen ikke skulle falde ind under fritidsloven.

Sagen blev imidlertid anket til undervisningsministeriet, og daværende undervisningsminister Tove Nielsen tildelte Vejle amtsråd en næse og beordrede amtsrådet til at sørge for, at transcendental meditation fik støtte af Kolding kommune. Kolding kommune har imidlertid atter nægtet at bøje sig, og sagen er atter gået til amtet.

Siden disse oplysninger er der kommet andre og mere aktive oplysninger frem om TM. Århus universitets institut for teologi og missionsvidenskab har ved sin leder, dr. theol. Johs. Aagaard, påvist, at TM ikke blot er en lære om meditation, men en ren religion.

Hvis dette er sandt, og jeg finder ingen grund til at betvivle denne universitetsundersøgelse, er det en klar overtrædelse af fritidslovens § 38, stk. 4, der bl. a. lyder:

„Undervisningen skal give en alsidig belysning af emnet.“

Og om betingelserne hedder det i bemærkningerne, at undervisningen ikke må antage karakter af agitation for politiske og religiøse retninger.

Ifølge dr. theol. Johs. Aagaard er transcendental meditation en ren religion og til og med ofte skadelig for de mennesker, der dyrker den, hvorfor der her må ligge en klar overtrædelse af fritidsloven.

Det er baggrunden for, at jeg vil bede undervisningsministeren drage omsorg for, at misbruget stoppes, og at de mange kommuner landet over, der yder støtte til TM, får besked om dette.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Ifølge lov om fritidsundervisning m. v. § 38, stk. 4, er det en betingelse for godkendelse af et aftenskolehold, at undervisningen giver en alsidig belysning af emnet. Efter bemærkningerne til lovforslaget er det ikke tanken at ændre det principielle indhold i den tidligere lov om ungdomsskoler og aftenskoler m. v., hvorefter undervisningen ikke måtte antage karakter af agitation for politiske eller religiøse retninger.

Men man anså det for rigtigere ved udformningen af den gældende lov, at der ved

godkendelsen lægges mindre vægt på det formelle forbud mod agitation og ensidighed og mere vægt på, at der i undervisningen sikres en alsidig belysning af vedkommende emne under hensyntagen til afvigende synspunkter og opfattelser.

Lov om fritidsundervisning m. v. indeholder således ikke noget forbud mod tilskud til kursus med politiske eller religiøse emner. Det er dog som nævnt en forudsætning, at der gives en alsidig belysning af emnet.

Efter de for undervisningsministeriet foreliggende oplysninger foregår der på kurserne i transcendental meditation en undervisning i indlæring af en metode til meditation, en teknik, og ikke religiøs agitation eller propaganda.

Som begrundelse for det af hr. Glensgård rejste spørgsmål anføres, at en undersøgelse på Århus universitet, foretaget af dr. theol. Johs. Aagaard, påviser, at transcendental meditation er en rendyrket religion. Efter oplysninger fra spørgeren er der tale om en gurudyrkelse, som kan få alvorlige følger for deltagerne.

Ministeriet har tidligere, som også spørgeren var inde på det, beskæftiget sig med transcendental meditation og efter undersøgelser fundet, at der ikke foreligger grunde til at udelukke faget som godkendelsesberettiget ud fra den frihed, der er tradition for i folkeoplysningen. Der er tale om en seriøs undervisning i en afspændingsteknik, og den har betydelig folkelig tilslutning. Ministeriet har selvfølgelig straks efter dette spørgsmåls fremkomst bedt dr. Aagaard om en rapport over den foretagne undersøgelse, og såfremt denne rapport giver anledning til det, vil sagen blive taget op til ny overvejelse.

Glensgård (FP):

Det er sikkert også den nuværende undervisningsminister bekendt, at de præmisser, man byggede beslutningen på i undervisningsministeriet, var, at en af undervisningsministeriets medarbejdere havde fået pålagt at deltage i et af disse kurser. Denne deltager kom tilbage og rapporterede, at der var tale om en ren meditation eller rettere sagt en afslapningsmanøvre, men når man går ind og virkelig ser nøjere på de ting, der foregår på disse kurser, ville denne mand nok have haft større mulighed for at bedømme transcendental meditation, hvis han

[Glensgård.]

havde haft mulighed for at forstå det sprog, der blev brugt på disse kursus.

Jeg er glad for, at undervisningsministeren vil tage spørgsmålet op, når hun har modtaget rapporten fra dr. theol. Johs. Aagaard.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Gerda Møller* (KF) til undervisningsministeren:

„Hvad vil ministeren gøre for at begrænse tilgangen af børnepædagoger?“
(Spm. nr. 19).

Skriftlig begrundelse.

Spørgsmålet stilles, fordi Børne- og Ungdomspædagogernes Landsorganisation regner med, at der er over 1.000 ledige børnepædagoger til sommer, og fordi der næppe er tale om en rent midlertidig nedgang i behovet.

Det må ventes, at de stigende omkostninger ved disse institutioner vil få stadig flere forældre til at vælge andre løsninger. Selv om det offentlige betaler den største part af udgifterne, finder mange forældre, at det er for dyrt at have børn i disse institutioner. Det skyldes især de stærkt stigende lønningssudgifter. Medvirkende hertil er det store personaleforbrug, som de nuværende normeringer giver mulighed for. Ifølge en nylig offentliggjort undersøgelse fra Danmarks Statistik var der i efteråret 1973 på vuggestuerne én ansat for hver 2-3 fremmødte børn, i børnehaverne én ansat for 4-5 fremmødte børn og i fritidshjemmene én ansat for hver 5-6 fremmødte.

Det bliver nødvendigt at ændre de gældende normeringer, så det store overforbrug af personale kan bringes til ophør. Det vil give mulighed for en billigere drift, men næppe øge den samlede beskæftigelse på området. Derfor mener jeg, det er nødvendigt, at der gøres noget for at begrænse tilgangen af nye børnepædagoger.

Gerda Møller (KF):

Når jeg har stillet spørgsmål til undervisningsministeren om, hvad ministeren vil gøre for at begrænse tilgangen af børnepædagoger, er det med den baggrund, at jeg

har forstået, at den nuværende undervisningsminister nok vil foretage en beskæring, men af mindre omfang end den tidligere undervisningsminister.

Nu foreligger der jo nogle oplysninger fra Børne- og Ungdomspædagogernes Landsorganisation, som regner med, at der er over 1.000 ledige børnepædagoger til sommer, og jeg mener ikke, at der her er tale om en rent midlertidig nedgang. Jeg tror, at de stigende omkostninger, som der er ved disse institutioner, vil få stadig flere forældre til at vælge andre løsninger, f. eks. dagplejeløsningen, for deres børn. Det er da rigtigt, at det offentlige betaler den største part af udgifterne, men alligevel finder mange af forældrene, at det er for dyrt at have deres børn i disse institutioner.

Baggrunden for det er nok den dyre drift, dels lønningerne, dels også det meget store personaleforbrug, som de nuværende normeringer giver mulighed for. Jeg har lige set en statistik, der er offentliggjort fra Danmarks Statistik fra efteråret 1973. Da var der på vuggestuerne én ansat for hver 2-3 fremmødte børn, i børnehaverne én ansat for 4-5 fremmødte børn og i fritidshjemmene én ansat for hver 5-6 fremmødte børn.

Det siges jo også i den betænkning, der er afgivet af det udvalg, som har beskæftiget sig med planlægning af børnehave- og fritidspædagogseminarierne, at hvis ikke optagelseskapaciteten ændres fra 1976 frem til 1985, vil der være en betydelig overproduktion af fritidspædagoger, når vi når frem til 1985. Men det var jo på baggrund af forholdene i 1972. I dag har vi helt, helt andre forhold. Vi er jo vidende om, at vi i de senere år har oprettet en masse institutioner næsten på samlebånd, og det er det, der svier til os nu. I hvert fald har vi set, at mange steder er der rigelig plads i børnehaverne, nogle steder så rigelig, at man vil rationalisere ved at overføre børn fra dagplejemødre til de offentlige institutioner, oven i købet trods forældrenes protest. Det kan altså ikke gå.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Det er i øjeblikket ikke muligt at danne sig et præcist overblik over behovet for børnehave- og fritidspædagoger på længere sigt. Med hensyn til den aktuelle situation er det oplyst, at færre end 200 pædagoger er

[Undervisningsministeren.]

ledige i øjeblikket. Disse ret få ledige er koncentreret i bestemte områder, hvorfra de af familiemæssige årsager ikke kan flytte. Ifølge en nylig offentliggjort undersøgelse, foretaget af socialstyrelsen, er der flere tusinde ubesatte pædagogstillinger, som midlertidigt er besat med ikke-uddannede. Der skulle således ikke være større risiko for, at de studerende, som til sommer dimitteres fra seminarierne, vil stå uden ansættelsesmuligheder, idet institutionerne er forpligtede til at opslå de ledige stillinger.

Med hensyn til langtidspanlægningen er det af socialstyrelsen oplyst, at de hidtidige behovsprognoser i PP I og PP II ikke har vist sig at svare til den faktiske udvikling på daginstitutionsfeltet, og i de allerseneste kvartaler har man konstateret en stagnationstendens, men denne periode med lavere vækst er dog så kort, at den næppe kan danne grundlag for egentlige prognoser.

Der er selvfølgelig en snæver sammenhæng mellem den almindelige erhvervsudvikling og specielt kvindernes erhvervsdeltagelse og udviklingen i behovet for daginstitutionspladser. Forældrenes betaling for daginstitutionsoophold har også indflydelse på efterspørgslen efter pladser. Det kan ikke anses for hensigtsmæssigt at ændre tilgangen til pædagoguddannelserne væsentligt, før der er tilvejebragt et mere sikkert grundlag for beregningen af det fremtidige behov. Kommunerne skal den 1. april indsende 5 års udbygningsplaner til socialministeriet, og det vil jo hjælpe på vore muligheder.

Socialministeren overvejer, så vidt jeg har forstået, den fremtidige personalenormering i daginstitutionerne, ligesom også reglerne om forældrebetaling er genstand for behandling.

Det besluttedes, som fru Gerda Møller var inde på det, at foretage en mindre reduktion af tilgangen til seminarierne i 1975 og at tage hele spørgsmålet op til grundig behandling, når vi har fået indsamlet flere oplysninger, og det har vi taget initiativ til.

Der var i dette ting for få år siden enighed om, at vore daginstitutioner og børnehaveklasse var et værdifuldt supplement til hjemmenes opdragelse og betydningsfulde for børnenes udvikling. Dette synspunkt kan jeg tilslutte mig, men jeg er naturligvis

fuldt opmærksom på, at der bør ses nøje på, hvorledes ressourcerne til dette område udnyttes.

Gerda Møller (KF):

Jeg vil takke ministeren for svaret, og jeg er da i særdeleshed enig med ministeren i den sidste bemærkning om, at man meget nøje skal se på, hvorledes ressourcerne på dette område udnyttes. Jeg er af den opfattelse, at når prognoserne er så usikre, som de er — og det er jo børnehavepædagogerens egen organisation, der venter denne store arbejdsløshed til sommer — må det være lettere at leve med en mindre mangel på børnehavepædagoger end at have overproduktion af dem. Vi skal jo stadig væk tage hensyn til samfundets økonomi.

Det er jo oven i købet således med børnehav- og fritidspædagoguddannelsen, at den lider af den skavank, at den så snævert sigter på netop det specielle arbejdsområde, og derfor kunne jeg tænke mig at stille undervisningsministeren det tillægsspørgsmål, om ikke ministeren ville finde det betimeligt, om vi snart fik den samkøring med de sociale uddannelser, som vi diskuterede, da vi fik lovændringen i 1972, og om vi ikke samtidig også kunne få etableret en uddannelse af kortere varighed for dem, der i daginstitutionerne hjælper personalet. Så behøver vi jo ikke at have så mange uddannede, og jeg vil da gerne som begrundelse for mit sidste spørgsmål sige, at netop da vi i 1972 drøftede forpraktikkens afskaffelse, var den daværende undervisningsminister, Knud Heinesen, selv inde på i sine bemærkninger, at forpraktikanterne kunne afløses af uudannet personale til både pædagogisk og praktisk arbejde. Jeg synes altså, at der ville være al mulig grund til at tage fat på den uddannelse nu, og det vil jeg gerne høre ministerens syn på.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Til fru Gerda Møller vedrørende prognoserne blot dette: vi er jo enige om, har jeg forstået, at de er usikre, og derfor har vi taget initiativ til at få et bedre materiale frem. Det er klart, at når kommunerne har en frist for deres 5 års planer til 1. april, er det i virkeligheden meget svært for os at lave et skøn over det behov, man vil have i kommunerne, og derfor har vi ved den min-

[Undervisningsministeren.]

dre nedskæring, der er foretaget i år, også på forhånd tilkendegivet, at vi vil tage spørgsmålet op igen på baggrund af de forhåbentlig bedre tal, vi kan få fremskaffet.

Jeg er enig i spørgsmålet om en samkøring med de sociale uddannelser, og jeg tror, at socialministeren planlægger en debat om det her i folketinget. Det var der jo allerede tale om under den tidligere regering.

Bertel Haarder (V):

Jeg kan forstå, at undervisningsministeren stort set deler den sorgløshed, som Børne- og Ungdomspædagogens Landsorganisations formand, Gertrud Berg, i går gav udtryk for i Kristeligt Dagblad, hvor hun siger, at disse 2.000 nye pædagoger, der kommer ud fra seminarierne til sommer, sagtens kan få stillinger, fordi de automatisk skal skubbe de ikke-uddannede ud af de stillinger, som de har på vore daginstitutioner.

Det bringer mig til at spørge: skal det uvæsen have lov at fortsætte til den bitre ende, at man skubber alle ikke-uddannede ud af vore daginstitutioner? Er det det, der er grundlaget for ministerens uddannelsesplanlægning på dette felt?

I så tilfælde kommer vi nemlig i modstrid med den socialuddannelseskommission, som efter min mening fastsatte nogle vældig overdrevne normer for, hvor mange uddannede der skulle være i forhold til ikke-uddannede, men som alligevel sætter en grænse for, hvor mange uddannede der skal være, og som regner med, at der fortsat skal være en stor andel ikke-uddannede i vore børneinstitutioner.

Den samme kommission kom jo frem til, at der, så vidt jeg husker, i 1977 ville komme en overproduktion, og at den oven i købet ville komme, selv om man fortsatte den udbygning, som man dengang forudså, men som jo for længst er standset. Jeg vil altså gerne for det første høre: har regeringen tænkt sig, at udskiftningen af ikke-uddannede med uddannede pædagoger skal fortsætte til den bitre ende? Og hvis den skal, har man så tænkt sig at lave om på det, som socialuddannelseskommissionen lagde til grund, og som oven i købet byggede på falske forudsætninger?

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Jeg forstår ikke bemærkningen om sorgløsheden, som hr. Bertel Haarder kom med. Det, jeg udtalte mig om, var pædagogstillingerne, og så må jeg selvfølgelig mene — og det går jeg ud fra at vi alle sammen i dette folketing, der har vedtaget uddannelser på dette område, må — at disse uddannelser er egnede til de stillinger, hvortil vi lavede uddannelserne. Derfor må vi selvfølgelig mene, at når det er pædagogstillinger, så skal de besættes med pædagoger, ellers burde vi ikke have lavet uddannelserne.

Sigsgaard (VS):

I anledning af, at de samfundsøkonomiske konsekvenser af en nedbringelse af antallet af studerende på dette område er blevet draget ind i debatten, vil jeg godt spørge, om ministeren kan bekræfte, at den reduktion, som der her er talt for, og som kan komme til at medføre en mangel på pædagoger senere, ikke vil reducere statens udgifter. Det forholder sig mig bekendt sådan, at det koster 13.000-14.000 kr. om året at uddanne en børnehavepædagog. Dertil kommer SU-støtte. Jeg ved ikke, hvad man skal sætte den til gennemsnitligt, og jeg skal ikke skønne over det, men hvis man sammenligner det med, hvad det ville koste, hvis man kastede f. eks. 500 yderligere ud i arbejdsløshed, og det er jo nok alternativet, vil det næsten være billigere at fortsætte med den samme uddannelseskapacitet, som man har nu. Hvis tanken var, at de, som man eventuelt skærer væk fra uddannelsen nu, skal over i en anden uddannelse, så vil de samfundsøkonomiske besparelser jo slet ikke indtræde. Det er en af de billigste uddannelser i landet, der her er tale om, så jeg vil altså gerne spørge, om ministeren kan bekræfte, at der under ingen omstændigheder kan blive tale om samfundsøkonomiske besparelser, selv ved en yderligere reduktion.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Til hr. Sigsgaard: det er klart, at de besparelser, vi laver på én konto, på sin vis optræder på andre konti, og hvis vi ikke forudsætter, at disse mennesker ikke skal have nogen som helst form for uddannelse, så har hr. Sigsgaard ret i sine betragtninger.

[Undervisningsministeren.]

På den anden side må vi selvfølgelig også have prognoser og oversigter over, hvor mange der er brug for inden for de enkelte uddannelser.

Det er jo spørgsmålet, om det er rarere at være arbejdsløs senere eller før, og det bliver meget let den diskussion, vi kommer ind i. Derfor mener jeg, det er afgørende på dette område at få det bedst mulige materiale frem og så tillemppe uddannelsen efter det behov, vi mener der er.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Ritta Ahm* (KrF) til forsvarsministeren:

„Hvornår kan beboerne i det truede område ved Antvorskov kaserne ved Slagelse forvente en afgørelse om eventuel ekspropriation af landbrugsjord til øvelsesområde til brug for Antvorskov kaserne?“

(Spm. nr. 22).

Skriftlig begrundelse.

Når jeg rejser sagen, er det ud fra de oplysninger, jeg til dato har indhentet, hvor der intet sted på finansloven 1975-76 er afsat beløb til dækning af de udgifter, en sådan ekspropriation vil medføre, og det er efter min opfattelse uantageligt at lade beboerne i området leve i uvished i årevis ved, at forsvarsministeren lader spørgsmålet om ekspropriation stå åbent.

Ritta Ahm (KrF):

Jeg vil straks gøre det ganske klart, at jeg fuldt ud accepterer dansk militær og vore forpligtelser over for NATO, men jeg går ud fra, at forsvarsministeren er opmærksom på, at borgerne i dag er langt mere miljøbevidste end blot for nogle få år siden, og at de er begyndt at stille krav om medbestemmelse omkring de beslutninger, der træffes i deres lokalområde. Under alle omstændigheder kræver man mere åbenhed.

At planlægge en kaserne ved Slagelse og forvente at kunne inddrage det ene jordareal efter det andet til militær brug, må efter min opfattelse i dag ses som en meget dårlig planlægning, og jeg mener ikke, at det kan være meningen, at borgerne ud i al fremtid skal lide under en dårlig planlægning fra 1960'erne.

Alternativet kan bl. a. være, at man omstrukturerer de militære uddannelser eller uddannelsessteder, således at man overfører Antvorskov kaserne til sikringsstyrken og ikke anvender den til uddannelse af rekrutter. Et større øvelsesareal er mindre påkrævet til sikringsstyrken, idet den ikke har behov for dagligt øvelsesområde og under ingen omstændigheder kræver en udvidelse, der fører til ekspropriation af god landbrugsjord.

Jeg kan naturligvis ikke laste den nuværende forsvarsminister for den tidligere forsvarsministers manglende handling i sagen, men ud fra det her anførte vil jeg dog indtrængende anmode forsvarsministeren om en hurtig afgørelse. Det kunne jo også godt være, at forsvarsministeren agter at tage sådan en stilling til sagen, at en ekspropriation helt kan undgås.

Forsvarsministeren (Orla Møller):

Det er fuldt forståeligt, at fru Ritta Ahm med sit spørgsmål forsøger at få afklaret problemerne omkring Antvorskov kaserne, og jeg er i mange henseender enig med fru Ritta Ahm i, at der er krav om og behov for både medbestemmelse og indflydelse på det miljø, man skal leve i. Jeg er glad for udtalelserne om den positive indstilling til forsvaret. Vi er bare af og til i den ulykkelige situation i forsvaret, at man nok har en vældig positiv indstilling til det, bare det ikke ligger lige nøjagtig på det område, hvor man selv bor, og det volder af og til nogle vanskeligheder, når vi skal placere de kaserne, der nu engang er behov for.

Jeg er nødt til at sige til fru Ritta Ahm, at de i øvrigt meget interessante tanker om omstrukturering af hele uddannelsen og spørgsmålet om at gøre det til en del af sikringsstyrken har jeg jo ikke muligheder for at diskutere under spørgsmålets behandling her, men de er betydelig mere komplicerede, end de blev fremlagt i fru Ritta Ahms begrundelse.

Jeg vil altså gerne sige, at jeg som fru Ritta Ahm finder det uheldigt, at vi ikke har kunnet træffe nogen afgørelse endnu, men det er ikke muligt for mig at forelægge ekspropriationssagen for folketingets finansudvalg. Det er altså ikke et spørgsmål om manglende vilje, men jeg kan ikke gøre det, før vi har modtaget de nødvendige tilladel-

[Forsvarsministeren.]

ser, bl. a. i henhold til — og nu skal jeg læse lidt langsomt — landbrugsloven, skovloven, loven om by- og landzoner, naturfredningsloven og miljøbeskyttelsesloven. De pågældende institutioner skal spørges af hensyn til arealernes anvendelse til øvelsespladsformål. Jeg er derfor også nødt til at sige, at selv om vi begyndte på at spørge om disse ting i november 1974, vil der nok gå nogen tid, før de fornødne tilladelser foreligger og arbejdet er afsluttet.

Må jeg så til sidst sige, at der er ingen, der er mere interesseret end forsvaret i, at øvelsespladsforholdene bliver afklaret så hurtigt som muligt, og deri ligger i hvert fald noget af en garanti for, at vi ikke smøler med sagen i forsvarsministeriet.

Ritta Ahm (KrF):

Ja, jeg vil gerne takke forsvarsministeren for svaret, men sagen har jo været rejst før, og vi er sådan set ikke nået ret meget længere med den. Jeg kan ikke sige, der var så meget positivt at hente i svaret med hensyn til denne hurtige afgørelse, som vi havde håbet.

Jeg vil gerne have fastslået ganske klart fra forsvarsministeren, om jeg har forstået forsvarsministeren ret, når jeg konkluderer, at de oplysninger, man nu er i gang med at indhente, i realiteten er en begyndelse til en påtænkt ekspropriation. I så fald kan beboerne jo lige så godt få det at vide nu.

Forsvarsministeren (Orla Møller):

Heller ikke dette spørgsmål er så enkelt at besvare. Det siger sig selv, at i undersøgelsen af alle disse ting ligger der dette, at der er visse forhold, der skal afklares, før man i det hele taget får stipuleret, hvilke ting der skal til for at sætte ekspropriations-sagen i gang.

Jeg er ked af at måtte sige, at det altså er nødvendigt at væbne sig med nogen tålmodighed, uanset hvor meget jeg forstår situationens pinagtighed på stedet. Der skal blive gjort, hvad der gøres kan.

Arentoft (FP):

Da hele spørgsmålet om øvelsesarealerne for Antvorskov kaserne kom frem her i tinget i februar sidste år, vandt den daværende forsvarsminister, tror jeg, mange menneskers

agtelse, og i alt fald min agtelse, ved at imødegå de angreb, som selvfølgelig straks blev udnyttet til at tale om krigsgale generaler osv., der efterhånden skulle have så store landarealer, derved at forsvarsministeren omgående meddelte offentligheden, at her kunne man ikke klandre forsvaret, men at det var politikerne, man måtte klandre.

Det var en loyalitet, som jeg synes at forsvaret kunne være tjent med fra sin forsvarsministers side, og jeg vil gerne spørge, om den nuværende forsvarsminister vil tilsige en tilsvarende loyalitet over for forsvaret.

Forsvarsministeren (Orla Møller):

Det er godt, man en gang imellem får stillet et spørgsmål, der er meget let at besvare: ja, naturligvis, ellers burde jeg simpelt hen sættes fra den stilling, jeg sidder i.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Gert Petersen (SF) til miljøministeren:

„Hvordan forklarer ministeren den åbenbare modsigelse mellem hans udtalelse af 17. februar 1975 til Berlingske Tidende vedrørende bebyggelsen på Vestamager og hans udtalelser under folketingsdebatten den 1. juni 1973, og vil ministeren undlade at tage stilling til yderligere bebyggelse på Vestamager, før spørgsmålet har været drøftet i folketingets udvalg om fysisk planlægning?“ (Spm. nr. 23).

Skriftlig begrundelse.

Den 17. februar 1975 udtalte ministeren til Berlingske Tidende: „Jeg har nu sat undersøgelser i gang for at få sagen belyst. De 400 boliger, der er givet tilladelse til, svæver i luften. De kan som projekt ikke stå alene.“

Men den 1. juni 1973 sagde ministeren i folketinget (jfr. folketingets forhandlinger, 1972-73, sp. 7488 og 7488-89): „Jeg tror, det vil være forsvarligt at gå med til det søgsbyggeri på ca. 400 lejligheder, det såkaldte pilotbyggeri, som man arbejder med.“ Og som en kommentar til en udtalelse fra martets bestyrelse: „Jeg læser denne formulering sådan, at martet ikke kan ligge alene, man at martet kan klare sig med en begrænset boligbebyggelse, og jeg

[Gert Petersen.]

vil mene, at det vil kunnes klares i relation til de 400 boliger.“

Det er vanskeligt at få de to udtalelser fra debatten i 1973 — og flere kan citeres — til at stemme overens med den fra Berlingske Tidende citerede udtalelse. Men måske foreligger der i sidstnævnte tilfælde en misforståelse eller et fejlцитat.

Eftersom det under debatten den 1. juni 1973 viste sig, at planerne om bebyggelse af Vestamager i høj grad optager sindene i folketinget, og eftersom der på det tidspunkt højest var bred tilslutning til anlæg af marvet samt 400 boliger, turde det vel være rimeligt, om ministeren først beslutter sig til at gå herudover, efter at udvalget om fysisk planlægning har haft lejlighed til at drøfte spørgsmålet.

Gert Petersen (SF):

Det er ikke tanken med dette spørgsmål at rejse en realitetsdebat om, hvor stor bebyggelsen skal være, om der overhovedet skal være bebyggelse ud over det, der er på Vestamager. Spørgsmålet er foranlediget af en udtalelse, som den nye boligminister kom med til Berlingske Tidende kort efter sin tiltræden. Den kan tolkes — i modsætning til den debat, vi havde herinde i folketinget den 1. juni 1973, hvor vi havde den samme boligminister — som om der er kommet en ændret holdning fra boligministerens side bort fra det, som vi blev enige om for snart 2 år siden, nemlig at man i første omgang skulle holde sig til dette fortvivlede mart derude plus 400 boliger, og at der i hvert fald skulle foretages grundige undersøgelser og tages de relevante beslutninger og føres de nødvendige drøftelser i udvalget for fysisk planlægning, inden man besluttede sig til, om man ville gå videre.

Derfor har jeg stillet spørgsmålet for at vide, hvor vi egentlig er henne, og også fordi jeg meget gerne vil sikre mig, at der ikke sker yderligere i disse sager, før udvalget om fysisk planlægning har haft lejlighed til at drøfte spørgsmålet.

Miljøministeren (Helge Nielsen):

Jeg mener for mit vedkommende ikke, at der er tale om nogen modsigelse. Mit synspunkt er, at det under hensyn til den dis-

kussion, der er omkring Vestamager, er ønskeligt at få belyst problematikken.

Jeg har ikke taget stilling til, om der bør bygges på Vestamager, og jeg giver gerne tilsagn om at drøfte sagen med folketingets udvalg om fysisk planlægning, men jeg finder, at det er mest hensigtsmæssigt, at det kan ske, når sagen er undersøgt og belyst på alsidig måde. Vi agter derfor at nedsætte en analysegruppe med repræsentanter for miljøministeriet, trafikministeriet, hovedstadsrådet og Københavns kommune, som skal foretage en gennemgang af de planlægningsmæssige, trafikale, miljømæssige og finansielle sider af mulige anvendelser af arealer på Vestamager, fortrinsvis Amager Fælled og det inddæmmede areal.

Arbejdsgruppen skal i forbindelse med kortlægning af disse forhold søge at præcisere konsekvenserne af forskellige alternativer for arealanvendelsen. Det er derimod ikke arbejdsgruppens opgave at fremkomme med indstilling om, hvorvidt der skal ske en bebyggelse af arealerne.

Som man vil forstå, er der tale om et undersøgelses- og analysearbejde, hvis resultat naturligvis til sin tid vil blive forelagt folketingets udvalg om fysisk planlægning, og jeg håber og tror, at alle vil kunne være enige i, at en samlet og en sammenfattende undersøgelse af disse forhold vil give et bedre grundlag for at drøfte og bedømme sagen.

Gert Petersen (SF):

Jeg vil ikke her tage stilling til meddelelsen om nedsættelsen af analyseudvalget. Jeg går ud fra, at man kan indrette sig efter det tilsagn, vi nu fik fra ministeren, om at få drøftet disse sager i udvalget om fysisk planlægning, og jeg tror under alle omstændigheder, at en ret indgående drøftelse dér er nødvendig. Men jeg opfattede også ministerens ord sådan, at der altså ikke bliver truffet afgørende beslutninger uden forudgående drøftelser i udvalget, og det kunne jo være, det også endte med drøftelser her i salen. Det har vi jo haft tidligere omkring den sag.

Jeg forstår ikke rigtig, at ministeren kan sige, at han ikke kan se nogen modsigelse. Jeg ser i hvert fald en modsigelse med hensyn til den omstændighed, at ministeren

[Gert Petersen.]

udtaler til Berlingske Tidende den 17. februar 1975:

„Jeg har nu sat undersøgelser i gang for at få sagen belyst. De 400 boliger, der er givet tilladelse til, svæver i luften. De kan som projekt ikke stå alene“.

Men den 1. juni 1973 sagde ministeren i folketinget, jfr. tidenden 1972-73 sp. 7488 og 7488-7489 — jeg citerer:

„Jeg tror, det vil være forsvarligt at gå med til det forsøgsbyggeri på ca. 400 lejligheder, det såkaldte pilotbyggeri, som man arbejder med“.

Op ministeren kommenterer en udtalelse dengang fra martets bestyrelse:

„Jeg læser denne formulering sådan, at martet ikke kan ligge alene, men at martet kan klare sig med en begrænset boligbebyggelse, og jeg vil mene, at det vil kunne klares i relation til de 400 boliger“.

Altså for omtrent 2 år siden var de 400 boliger tilstrækkelige som opland for dette mart, og nu får vi at vide, at de 400 boliger ikke kan stå alene. Det kunne de altså for små 2 år siden. Derfor mener jeg, at der er tale om modsigelse, og jeg vil i hvert fald sige, at jeg er tilfreds med, at vi får en nærmere drøftelse i udvalget, og jeg er også tilfreds med, at der ikke bliver taget afgørende beslutninger før denne drøftelse, men det anser jeg til gengæld også for nødvendigt.

Miljøministeren (Helge Nielsen):

Jeg vil sige til hr. Gert Petersen, at jeg stadig væk hævder, at der ikke er tale om nogen modsigelse imellem mine udtalelser. Jeg fandt det i sin tid helt forsvarligt og nødvendigt at acceptere 400 boliger sammen med martet, og det fik som bekendt også folketingets fulde tilslutning. Det, der skete dengang, står jeg naturligvis stadig væk ved.

Jeg har, efter at hr. Gert Petersen har rejst dette spørgsmål, fået den artikel fra Berlingske Tidende, der omtales, frem på bordet, og det, jeg dér har sagt, er ikke det, der står. Jeg har sagt, at jeg har konstater-

ret, at der fra planlæggeres side er den holdning, at disse 400 boliger svæver. Det er altså blevet til, at jeg har sagt, at de svæver, og det er der en vis forskel på.

Ingomar Petersen (RV):

Det radikale venstre er nu ikke helt af den opfattelse, at man kan vente til en analysegruppe engang langs ad vejen er blevet færdig med sit arbejde, med at få et samråd med ministeren i udvalget om fysisk planlægning. Vi har forleden dag bedt om at få et sådant samråd, og det vil vi under alle omstændigheder gerne have, inden en eventuel arbejdsgruppe og analysegruppe går i gang.

Jeg kan egentlig ikke se nødvendigheden af at sætte en sådan analysegruppe i gang. Jeg mener, det må være oplagt, at man meget hurtigt træffer den beslutning, at der ikke skal bygges det antal boliger derude.

Så vil jeg lige spørge ministeren, om ministeren kan bekræfte, at der bl. a. er 2 forudsætninger for at kunne gennemføre den planlagte bebyggelse på Vestamager på de påtænkte 25.000 lejligheder. For det første anlæggelse af S-bane til Amager, og for det andet — og ikke mindst vigtigt — flytning af lufthavnen fra Kastrup til Saltholm.

Miljøministeren (Helge Nielsen):

Jeg kan da først bekræfte, at jeg som minister altid er parat til at stille mig til rådighed for samråd i udvalg. Det ville være unaturligt andet.

Så vil jeg sige til hr. Ingomar Petersen, at jeg i alle forhold foretrækker, at beslutninger truffet i folketinget bliver truffet på grundlag af saglig undersøgelse, og det mener jeg heller ikke at hr. Ingomar Petersen kan have saglige indvendinger imod.

Det sidste, hr. Ingomar Petersen sagde, kan jeg kun bekræfte ud fra det, der fra første færd er sagt om hele problematikken på Vestamager, nemlig at man skal have undersøgt de trafikale, de støjmæssige og de miljømæssige forhold, og derunder hører jo de elementer, som hr. Ingomar Petersen nu

[Miljøministeren.]

var inde på. Om det skal være en S-bane, eller det skal være busser i eget tracé eller andre løsninger, der har svævet i luften tror jeg ikke det er min opgave at tage stilling til. Altså om de trafikale forhold løses so oder so, det må man vel vende tilbage til.

Holger Hansen (V):

Jeg skal indrømme, at de sidste bemærkninger, ministeren nu kom med, følte jeg som ubehagelige i forhold til den uvildige undersøgelse, som han har skitseret at ville sætte i gang. Men jeg tror ikke, at ordet var „uvildig“, jeg tror, det var en analyseundersøgelse eller et analyseudvalg, der skulle belyse spørgsmålet.

Når jeg har bedt om ordet, så er det ikke for at grave videre i det svar, som ministeren har givet klart til hr. Gert Petersen, og som jeg naturligvis er tilfreds med, nemlig at vi kan komme til at drøfte denne sag, også inden ministeren nedsætter et eventuelt analyseudvalg, men så er det, fordi denne sag jo har andre aspekter. Ministeren vil vide, at jeg som miljøminister i slutningen af november måned 1974 i et brev til hovedstadsrådet bad hovedstadsrådet om at få en forhandling omkring regionplanforslaget, og jeg ved, at hovedstadsrådet har erklæret sig rede til en sådan vurdering af hele regionplanlægningen.

Og så er det, jeg gerne vil spørge ministeren: på hvilken måde har ministeren tænkt at denne forhandling skal finde sted? Skal den finde sted på det grundlag, der dengang blev udstukket, og hvori indgik denne beslutning — jeg understreger: beslutning — der var truffet, for så vidt angår Vestamager, nemlig at der ikke skulle bygges? Har ministeren i sinde at lade disse forhandlinger foregå under andre forudsætninger end de dengang afstukne?

Hvis det er tilfældet, så mener jeg nok, at vi bliver nødt til at tage også andre sager op i forbindelse med den efter mit skøn meget uheldige udvikling, ministeren her har sat i gang.

Jeg er klar over, at jeg kun har denne ene mulighed for at gå ind i debatten i dag og i dette spørgsmål, og derfor må jeg sige, at vi bliver nødt til at have afklaret dette tydeligt, ellers må vi på anden måde skaffe os denne afklaring her i salen.

Miljøministeren (Helge Nielsen):

Det er muligt, at det ikke klart fremgik af mit svar til hr. Ingomar Petersen, at der her var tale om et svar på et almindeligt problem i forhold til trafikken, altså ikke et svar, der havde med det påtænkte udvalgsarbejde at gøre. Det synes jeg bare jeg vil understrege.

Til hr. Holger Hansen har jeg ikke mange andre bemærkninger, end at jeg nu har modtaget en indbydelse fra hovedstadsrådet til en drøftelse af regionplanen. Jeg vil naturligvis først kunne svare på de spørgsmål, der vil opstå i forbindelse med denne drøftelse og disse forhandlinger, når jeg har overstået dem, og det vil jeg da godt, som hr. Holger Hansen beder om, underrette udvalget om.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Kristine Heltberg (SF) til boligministeren:

„Hvad agter ministeren at gøre for at forbedre finansieringsforholdene for boliger til unge under uddannelse?“

(Spm. nr. 24).

Skriftlig begrundelse.

For øjeblikket udgør boligudgifterne for unge under uddannelse 30-40 pct. af den opnåelige indkomst. Huslejen ligger på 400-550 kr., ja, op til 600 kr. Under de nuværende forhold, hvor Statens Uddannelsesstøtte er udhulet ved prisstigningerne, og hvor muligheden for selv beskeden supplerende ved arbejdsindtægter er meget vanskelig som følge af arbejdsløsheden, er der opstået en fortvivlet situation for de uddannelsessøgende. De kan ikke klare at betale mellem 2 og 4 måneders husleje ud over, hvad der må anses for rimeligt i forhold til indkomsten, og har derfor grebet til huslejeboycot. Denne har nu varet i 4 måneder, og det haster derfor med en stillingtagen til problemet fra ministerens side.

Kristine Heltberg (SF):

Jeg er vel vidende om, at boligministeren i går i anden anledning har berørt det spørgsmål, som jeg har tilladt mig at stille noget forinden, men når jeg alligevel ikke har trukket spørgsmålet tilbage, er det, fordi det forekommer mig, at spørgsmålet er så

[Kristine Heltberg.]

væsentligt og berører en gruppe unge under uddannelse på en så smertelig måde, at jeg synes, det er værd at tage det op til ganske særskilt behandling her. Derfor vil jeg tillade mig at spørge om ministerens svar og håber på en velvillig holdning over for de unge, der her er stillet over for næsten uløselige problemer.

Boligministeren (Helge Nielsen):

Ved første behandling den 25. februar i år her i tinget af forslag til lov om boligbyggeri erklærede jeg mig enig i, at boliger for unge under uddannelse i videst muligt omfang bør indpasses i det almennyttige boligbyggeri og i princippet finansieres som dette. Jeg er enig i, at den nuværende finansieringsform for kollegiebyggeri giver for høje huslejer under et så højt renteniveau, som vi har haft i de seneste år. En fremtidig støtteordning må altså tage hensyn hertil, f. eks. ved rentesikring, som lovforslaget jo gør det. Vi må imidlertid, som jeg også gav udtryk for ved den omtalte lejlighed, ved forslaget videre behandling se på, om den foreslåede støtte er tilstrækkelig til at opnå den hensigt, som vi gerne vil opnå.

Lejen i nogle af de senest opførte kollegier er af en størrelse, mange uddannelsessøgende vanskeligt kan overkomme. Det var på denne baggrund, den forrige boligminister fik finansudvalgets tilslutning til over en 3-årig periode at anvende 5,5 mill. kr. til midlertidige ekstraordinære driftslån til sådanne kollegier, hvoraf flere har udlejningsvanskeligheder, men forudsætningen var, at der blev gennemført en huslejeudligning i kollegiesektoren, og at kommunerne bidrog med i første række at fritage kollegierne for ejendomsskatter. Den huslejeaktion, der er i gang på en række kollegier, har imidlertid skabt usikkerhed om disse udligningsbidrag. Driftslånene har derfor ikke kunnet udbetales, og en oplagt mulighed for at støtte kollegierne er således — i hvert fald for tiden — blevet forskertset.

Lovforslaget om kollegier behandles nu i boligudvalget, og jeg vil med udvalget drøfte forholdene, herunder også situationen på de bestående kollegier, med henblik på at sikre tilfredsstillende finansieringsforhold for boliger til unge under uddannelse.

Kristine Heltberg (SF):

Vi kan ikke være meget uenige om, at det er den fremtidige finansieringsform, der er hovedproblemet, men alligevel bliver der jo et spørgsmål om den klemme, som de unge i øjeblikket er i, og som jeg næsten ikke kan se man kan finde nogen løsning på, så længe deres økonomiske situation er så presset, som den er. Det er netop i den helt konkrete situation, jeg ville være glad for at høre ministerens forslag til løsninger, der tilgodeser deres ganske særlige situation.

Boligministeren (Helge Nielsen):

Jeg har naturligvis ikke mulighed for her og nu at redegøre for, hvordan denne sag endeligt kan løses. Jeg kan sige, at jeg af det midlertidige kollegieråd, tror jeg det hedder, og de studerendes organisationer er blevet anmodet om at tage et møde med dem, og det er jeg naturligvis villig til.

Men jeg må også over for fru Kristine Heltberg understrege den ordning vedrørende udligningen, som jeg her omtalte, der trådte i kraft den 1. januar 1975. Finansudvalget tiltrådte den 2. august 1974, at boligministeren i en 3-årig periode ydede midlertidige driftslån til kollegieinstitutioner med særlige økonomiske vanskeligheder — her kan jeg henvise til aktstykke nr. 440 — og både i boligudvalget og i finansudvalget har huslejeudligningen været betragtet som et af leddene i denne treleddede støtteordning, hvor de 2 andre led altså, som jeg nævnte, er driftslånene og ejendomsskatterne.

Jeg vil da godt sige, at hverken under de nævnte drøftelser i boligudvalget eller i finansudvalget har SF eller andre partier taget afstand fra denne indstilling fra boligministeren, og denne indstilling og dette aktstykke binder naturligvis mig med hensyn til, hvilke handlinger jeg kan foretage i forhold til denne sag.

Kristine Heltberg (SF):

Det er jo netop det, der er det bekymrende, at situationen har udviklet sig i så kritisk en retning, hvad angår de uddannelsessøgendes muligheder for at skaffe sig indtægt, og deres mulighed for støtte er blevet forringet. Det er det, der har stillet denne udligningsordning i et andet lys, end den

[Kristine Heltberg.]

stod i, dengang den så at sige kom på bordet i finansudvalget og blev vedtaget, og det er det, der efter min mening er en af grundene til, at vi øjeblikket sidder i denne klemme.

Jeg er fuldstændig klar over, at det ikke er nogen nem situation, men vi ville være taknemlige, hvis ministeren ville prøve at tænke konstruktivt på, hvordan man skal komme ud af den.

Boligministeren (Helge Nielsen):

Jeg har, siden denne sag blev lagt på mit bord, forsøgt at tænke konstruktivt og også at arbejde konstruktivt, og jeg håber, at kollegianerne også gør det.

Wilhelm (VS):

Når boligministeren ligefrem provokerer ved at sige, at ingen partier i boligudvalget har taget afstand fra udligningsordningen, så føler jeg behov for at gå herop. Det er muligvis rigtigt for det gamle boligudvalg, men det er ikke rigtigt for det nye. Det kan man ikke vide noget om. Det har vi ikke haft lejlighed til at drøfte, men jeg vil da gerne, således foranlediget, meddele, at VS i hvert fald tager afstand fra denne udligningsordning.

Så vil jeg også, nu jeg er her, benytte lejligheden til at prøve at få svar på et spørgsmål, jeg ikke fik svar på under boligdebatten forleden: hvad anser ministeren for en rimelig husleje for kollegianere, f. eks. i procent af bruttoindtægten? Den ligger jo nu rent faktisk i visse tilfælde på over 50 pct. af den maksimale SU-støtte, og man kan, synes jeg, i hvert fald ikke tillade sig at udsprede det indtryk i befolkningen, at der er tale om en enorm favorisering af disse uddannelsessøgende, for så vidt som f. eks. bare det at komme ind under den ganske almindelige boligsikringsordning ville være en fantastisk hjælp i masser af tilfældene, men det kommer de jo ikke.

Boligministeren (Helge Nielsen):

Jeg må da sige tak for hr. Wilhelms udtalelser og støtte, men jeg tør ikke sige, om det vil være med til at ændre den totale holdning i boligudvalg og i finansudvalg til spørgsmålet om den nævnte udligningsordning.

Jeg kan ikke her og ønsker heller ikke her at give udtryk for, hvor mange procent af indkomsten der vil være rimelig. Jeg synes, det er et meget individuelt spørgsmål. Jeg er da helt klar over, at de uddannelsessøgendes problemer ikke bare er et spørgsmål om, hvad lejen er på kollegierne, men også et spørgsmål om uddannelsesstøtte. Det er et spørgsmål om deres muligheder for at finde beskæftigelse ved siden af studierne. Der er altså en lang række forhold, som kobler sig sammen. Jeg er enig i, at der skal findes en løsning på dette, men jeg håber, da der er to parter i denne sag, at der også fra begge sider vil være en vilje til at løse det. Jeg erkender helt klart, og det har jeg givet udtryk for, at lejen i de nye kollegier er meget høj i forhold til indtægten.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Jens Foged (V)* til ministeren for skatter og afgifter:

„Vil ministeren foranledige, at salgsprisen på en ejendom ikke kan anfægtes af de skattemyndigheder, når salgsprisen på fast ejendom er lig med eller over ejendomsvurderingen?“

(Spm. nr. 25).

Skriftlig begrundelse.

Det må anses for at være en urimelig usikkerhed ved overdragelse af fast ejendom, at man kan komme ud for, at ejendomsvurderingen ikke accepteres af skattevæsenet ved familiehändler eller ved gave- og arveforsku.

Ligningsmyndighederne har indført en praksis med at forhøje den seneste vurdering med et vist procenttillæg, der skulle svare til de gennemsnitlige stigninger siden vurderingen.

Denne praksis virker urimelig, idet tillægget sker efter handelens afslutning. Man har således ikke kunnet tage højde derfor i de økonomiske overvejelser i forbindelse med prisfastsættelsen.

Virkningen bliver ofte, at det offentlige ud fra denne skønsmæssige vurdering af prisstigningerne pålægger handelens parter at udrede så store kontante afgifter, at det økonomiske grundlag for handlen forsvinder.

Jens Foged (V):

Når jeg har stillet mit spørgsmål vedrørende de skattelignende myndigheders behandling af sager i anledning af generationsskifte specielt inden for landbruget, så er det ikke for at angribe de skattelignende myndigheder. De udfører de handlinger, som de er pålagt fra ministerens side og fra lovgivningsmagtens side i vid udstrækning, og efter min opfattelse så korrekt, som det sådan set næsten lader sig gøre. Jeg har selv en vis erfaring ved det samarbejde, jeg har med de samme personer.

Når jeg stiller spørgsmålet, så er det, fordi jeg finder, at der forhåbentlig administrativt kan ændres ved den praksis, der er med hensyn til forhøjelser af ejendomsvurderingerne, når der sker familiehandler, hvorved man kommer ind i problemstillingen om kapitalvindingskat af nogle forhøjede tal, og man kommer ind i problemer om gaveafgift og arvefors kud på en måde, sådan at der også kan blive tale om forhøjede afgifter. De, der handler i den givne situation, er ikke klar over og kan ikke være klar over og kan ikke få oplysninger om disse afgifter og om, hvilken forhøjelse der vil finde sted. Resultatet har jo været, at antallet af handler inden for landbruget, og specielt inden for det almindelige bondebrug, er faldet katastrofalt. Når jeg siger faldet katastrofalt, så er det ud fra den betragtning, at i den strukturændringstid, som vi vitterlig står i inden for landbruget for at kunne klare os rigtigst og bedst inden for EF, er der nok mange ældre landbrugere, der mener, at nu er deres tid omme, og at der bør ske et generationsskifte. Fra 1972 og til nu er antallet af handler inden for de almindelige bøndergårde faldet fra 2.802 — for at tage det nøjagtige tal — til 911.

Altså resultatet er, at vi må bede om, at ministeren finder en ny ordning på en sådan måde, at enten får de nøjagtig at vide, hvor højt ejendommen skal forhandles, hvad den vil blive sat til, men allerhelst, at den står til den vurdering, den står til. Når man bliver normalt beskattet, står den til et tal, og det gælder i 4 år, og så bør dette også kunne gælde i 4 år.

Ministeren for skatter og afgifter (Svend Jakobsen):

Det fremgår af begrundelsen for spørgs-

målet, at det jo særlig er den skatte- og afgiftsmæssige stilling ved familieoverdragelser, som spørgeren har i tankerne.

Når en ejendom f. eks. overdrages fra far til søn, indgår der ofte en gave i overdragelsen, idet sønnen kun betaler faderen et mindre beløb, end ejendommen i virkeligheden er værd. Sønnen skal da betale gaveafgift af gavebeløbet, og dette gælder også, hvis gaven ydes som arvefors kud. Sker der overdragelse til en fjernere beslægtet, skal modtageren betale indkomstskat af gaven. Sker overdragelsen ved arv, herunder arvefors kud til fjernere beslægtede, skal der betales gaveafgift af det beløb, som tilfalder arvingen vederlagsfrit.

Ved overdragelse i levende live skal overdrageren betale særlig indkomstskat af en fortjeneste på ejendommen, der i princippet opgøres som forskellen mellem hans anskaffelsessum og en overdragelsessum, der ansættes til det samme beløb, som modtageren betaler gaveafgift eller betaler indkomstskat af.

Hvad enten overdragelsen sker som gave eller arv, skal ejendommens værdi fastsættes, og ved afgørelsen af, om det vederlag, som modtageren betaler, svarer til ejendommens værdi, kommer det ifølge gældende lov an på ejendommens værdi i handel og vandel på overdragelsestidspunktet. Handelsværdien er jo ofte større end ejendomsværdien, og når det er tilfældet, så er der ikke i loven hjemmel til at lægge vægt på ejendomsvurderingen eller på noget andet beløb, som ligger under handelsværdien.

Det vil altså sige, at forholdet ikke, som hr. Jens Foged antydede, er, at en ændring kan ske ved en administrativ bestemmelse; det vil kræve lovændring, hvis hr. Jens Fogeds ønske skal imødekommes. Jeg vil godt herom sige, at jeg vil anse det for betænkeligt at gå ind for en sådan lovændring. Betænkelighederne skyldes ikke mindst, at der jo kun foretages almindelig vurdering hvert fjerde år, og i løbet af en 4 års periode kan den virkelige værdi stige ganske væsentligt over vurderingen.

Noget andet er, om man ad anden vej kunne finde udvej for nærmere at præcisere den værdi, som den pågældende ejendom har på overdragelsestidspunktet.

Det sidste vil jeg være parat til at gå ind i overvejelser om, men jeg kan ikke umiddel-

[Ministeren for skatter og afgifter.]

bart se, hvorledes det skulle kunne lade sig gøre.

Jens Foged (V):

Det må vel være korrekt, når ministeren siger, at der ikke er hjemmel i loven. Det vil jeg sådan set ikke drage i tvivl, selv om jeg føler mig usikker på dette område. Hvis der altså var hjemmel til at lade sagen behandle enten i folketingets skatteudvalg eller i ligningsrådet, ligningsdirektoratet vel allerførst, så synes jeg, at det var et område, der egnede sig til en sådan intern forhandling.

Må jeg for øvrigt sige, at jeg ikke helt begriber, hvorfor man statskattemæssigt og kommuneskattemæssigt er så ivrig efter at få det forhøjet for at få de penge ind i billedet med det samme. Hvis ungdommen kommer til landbrugene, skal vi sige i rette tid, så får de større indkomstmuligheder, og de får for øvrigt forringede afskrivningsmuligheder, så på den måde kan de ikke ned-sætte deres indkomst særlig meget ved hjælp af afskrivningsreglerne. Samfundets skattemæssige tab bliver såmænd særdeles ringe, hvis man gik over til den praksis, som jeg her efterlyser at man accepterede, at når vi betaler ejendomsskatter i 4 år efter de samme tal, så betaler vi også kapitalvindingsskat, arveafgift og gaveafgift efter de samme vurderinger.

Da ministeren allerede nu har sagt, at han ikke ligefrem er ivrig efter at tage noget initiativ, så vil jeg da sige, at sådan noget som pantebreve jo også er inde i billedet, dér er et stort område, og vi vil da nok fra venstres side meget stærkt overveje, om der så ikke skal tages initiativ fra vores side, for det er ikke tilfredsstillende, og det har altså hindret denne strukturændring, dette generationsskifte, og vi ønsker at lempe det fremfor at hindre det.

Ministeren for skatter og afgifter (Svend Jakobsen):

Jeg vil gerne sige, at det ligger, som jeg sagde før, sådan, at loven indeholder bestemmelsen om, at det er værdien i handel og vandel, og derfor skal jeg nok afholde mig fra at bevæge mig ind i at fastsætte andre bestemmelser administrativt; det er der, som jeg sagde før, ikke hjemmel til. Men det behøver jo ikke at forhindre, at de

problemer, som hr. Jens Foged har rejst her, tages op til drøftelse i folketingets skatte- og afgiftsudvalg med henblik på en vurdering af denne problemstilling.

Jeg vil godt pege på et yderligere problem, som jeg ser i forhold til det, og det er den betydelige forskelsbehandling, der ville blive i en situation som opridset af hr. Jens Foged mellem de tilfælde, hvor overdragelsestidspunktet ligger umiddelbart forud for en ny vurdering, og dem, hvor overdragelsen finder sted umiddelbart efter. Realiteten er jo, at i denne situation vil handelsværdien stort set være den samme, men hvis udgangspunktet er ejendomsværdien, så vil det jo falde ganske forskelligt ud med en overdragelse af to ens ejendomme med måske kun en enkelt måneds mellemrum.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvaret spørgsmål.

Af *Kjærulff-Schmidt* (FP) til ministeren for offentlige arbejder.

„Vil ministeren overveje, om den nedlagte Syvstjernen station på Hareskovbanen kan retableres, og afkræfte, at DSB skulle have planer om nedlæggelse af Skovbrynet station på samme bane?“

(Spm. nr. 10).

Begrundelse.

I forbindelse med forberedelsen af Hareskovbanens elektrificering har DSB nedlagt Syvstjernen station. Denne station var placeret i et boligområde med flere tusinde indbyggere, skole, teater, hotel og kursus- og kongrescenter og var formentlig den mest benyttede af samtlige stationer på Hareskovbanen. Nedlæggelse forekommer derfor helt i modstrid med disse års bestræbelser for at udbygge den kollektive nærtrafik i hovedstadsområdet.

Hovedargumentet for elektrificering af Hareskovbanen har været ønsket om forkortelse af rejsetiden. For store dele af Værløse kommunes borgere er tidsbesparelsen blevet en illusion, efter at områdets mest benyttede station er nedlagt. Mange rejsende tvinges herved til at benytte andre trafikmidler, herunder individuel befordring, med

[Kjørulff-Schmidt.]

det resultat, at passagertallet på Hareskovbanen er faldende.

På denne baggrund vil det i Værløse kommune blive hilst velkommen, hvis ministeren vil overveje at retablere den nedlagte Syvstjernen station.

Spørgsmålet om Skovbrynet station skal ses på baggrund af de store investeringer, der har fundet sted ved anlæggelse af tilkørselsvej og store parkeringsarealer ved stationen. Disse investeringer er helt meningsløse, hvis stationen nedlægges.

Minister for offentlige arbejder *Niels Mathiasens* svar (27. februar 1975):

Beslutning om at nedlægge Syvstjernen trinbræt i forbindelse med Hareskovbanens elektrificering er truffet i fuld forståelse mellem DSB og Værløse kommune og i sin tid stadfæstet af en ekspropriationskommission og i øvrigt tiltrådt af den foregående minister for offentlige arbejder. Når trinbrættet er nedlagt forud for elektrificeringen, hænger det sammen med en samtidig flytning af Værløse station samt med, at opretholdelse af trinbrættet i den periode, hvor banen bygges om, ville medføre forøgede omkostninger (herunder flytning af perron flere gange), bl. a. for at opfylde DSBs sikkerhedskrav i forbindelse med anlægsarbejderne.

En S-banestation ved Syvstjernen vil kræve anlæg af perroner med fornødent udstyr samt en perrontunnel under de fremtidige to spor. Selv med billetsalg fra automat og uden nogen form for personalebetjening, således som det i øvrigt vil komme til at gælde for stationerne Hareskov, Skovbrynet og Dyssegård, anslår DSB udgiften ved anlæg af en station til 2,5-3,0 mill. kr. med nuværende prisniveau. Dertil kommer evt. udgifter til arealerhvervelse samt de i givet fald kommunen påhvilende udgifter til de fornødne vej- og forpladsanlæg.

Endvidere vil en station ved Syvstjernen forøge driftsudgifterne for den kommende S-bane med 200.000-300.000 kr. pr. år, hvortil kommer øgede udgifter til forrentning og afskrivning.

Retablering af en station ved Syvstjernen i forbindelse med banens elektrificering vil således medføre betydelige udgifter, som på grund af oplandets beskedne størrelse og

spredte bebyggelse slet ikke kan forsvares med det forventelige passagerantal til og fra stationen. Det skal i den forbindelse bemærkes, at Syvstjernen langt fra var Værløse kommunes, endsiges Hareskovbanens mest benyttede station, og at der ikke har kunnet konstateres nogen nedgang i banens passagertal i perioden efter trinbrættets nedlæggelse. Ved at flytte Værløse station har denne fået en central placering i Værløseområdet med en afstand til områdets fjerneste dele — inkl. oplandet for Syvstjernen trinbræt — på ca. 1,5 km.

Med passende forbedringer i områdets busbetjening og samordning af bus- og banetrafikken, hvilket er et erklæret mål fra såvel DSBs som HTs side, forekommer det mig da, at også beboerne i oplandet for det nedlagte trinbræt vil kunne opnå en særdeles rimelig kollektiv trafikbetjening i fremtiden.

Jeg har derfor ingen planer om at ville retablere standsningsstedet ved Syvstjernen.

DSB har bekræftet, at der ikke på noget tidspunkt har været planer om at nedlægge Skovbrynet station.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om indfødsrets meddelelse.

(Lovforslag nr. 41. Fremsat 28/1 75. Første behandling 26/2 75. Betænkning 27/2 75).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Lovforslagets §§ 1 og 2 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Nathalie Lind):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.